

การศึกษานุคติกภาพพระราชปไทย

ของ

อาจารย์วิชาตัยครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปัญญา ปุณเป็ย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

14 สิงหาคม 2518

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปัญหานี้จนบัดนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้.

สม. ๒๕๑๑

ประธาน

๒๕๑๑

กรรมการ

๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๖

ประกาศคุณผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจาก

อาจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีคิล

อาจารย์ดวงเดือน เก่าศรีภพร

อาจารย์ไฉฉี เพชรชน

ผู้เขียนขอกราบของพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยครู
อาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสะดวก
และเสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับการ
วิจัยครั้งนี้

อนึ่ง ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การพิมพ์ปริญญานิพนธ์ จน
สำเร็จเรียบร้อย คือ

คุณจำเนียร นามเทพ

คุณวัชรินทร์ อ่อนประสงค์

คุณยุพาพัทธร คำศิริรักษ์

คุณจิระศักดิ์ กณาสวัสดิ์

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณศิริมา ปุຍเปี้ย ซึ่งเป็นผู้ดูแลการพิมพ์
จนประมาณเพื่อการวิจัยครั้งนี้ จึงขอขอบคุณทุกท่านด้วยความจริงใจ.

ปณญา ปุຍเปี้ย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาคนควา	63
	ความสำคัญของการศึกษาคนควา	6
	ขอบเขตของการศึกษา	6
	คำศัพท์นิยามเฉพาะ	8
2	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคนควา	30
	สมมุติฐานในการวิจัย	41
3	วิธีดำเนินการ	42
	กลุ่มตัวอย่าง	42
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
4	ผลการวิเคราะห์	48
	สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	การศึกษานุกูลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วชิราลัยกุลโดย ส่วนรวม และการศึกษาลักษณะเด่น คอบ ของนุกูลิกภาพ ประชาธิปไตย ในกลุ่มอาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยระดับสูง และกลุ่มอาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยระดับต่ำ	49
	การเปรียบเทียบนุกูลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง	59

การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มอาจารย์ ที่มีคุณวุฒิสูง และกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ	60
การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มอาจารย์ ที่มีอายุมากกับกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุน้อย	61
การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ที่มี ประสบการณ์มาก กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อย	62
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	63
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	63
กลุ่มตัวอย่าง	63
วิธีดำเนินการ	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	79
แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย	81
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม	94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	102
บทกฤษฎี	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามวิทยาลัยครู	43
2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา	44
3 การตรวจสอบการกระจายของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ในระดัับสูง ปานกลาง และระดับต่ำ	50
4 คาสติพิพื้นฐานของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ	51
5 การทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน ของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ	52
6 คาสติพิพื้นฐานของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง	52
7 การทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน ของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง	55
8 ค่า Q-statistic ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน ของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง	54
9 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง	59
10 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูง กับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ	60
11 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ที่มีอายุมาก กับอาจารย์ที่มีอายุน้อย	61
12 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์ การทำงานมาก กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา และผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วนั้น มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ เช่น การขาดแคลนทรัพยากร มนุษย์ ปัญหาเรื่องบุคลากร และอื่น ๆ ทั้งเช่น เสนาะ อุนากุล (เสนอ เสนาะ อุนากุล, 2517: 17) ได้สรุปปัญหาของการพัฒนาประเทศไว้ว่า "ในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีอุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดแคลนทรัพยากรภายในประเทศ การบริหารหรือการจัดการขาดประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรไม่ตรงตามเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณภาพและบุคลิกภาพของคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไม่เพียงพอ"

วิริยธร วิเชียรโชติ ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในการแสดงปาฐกถาที่เอ-ยู-เอ-เอ ว่า "การจะพัฒนาประเทศให้โดดเด่นและบรรลุเป้าหมาย ต้องพัฒนาองค์ประกอบสามประการ คือ การพัฒนาตัวบุคลากร พัฒนาก้าววัตถุ และพัฒนาระบบ (system) ต่าง ๆ ในสังคมให้สอดคล้องกัน สำหรับการพัฒนาก้าววัตถุนั้น เป็นเรื่องสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาทั้งหลาย ยิ่งได้แก่การส่งเสริมปรับปรุงตัวบุคลากรในสังคม ให้มีสมรรถภาพและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม สอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย เป็นอุดมการณ์สูงสุดในการปกครองประเทศไทยในปัจจุบัน" ดังนั้น "ประชาธิปไตย" จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ของคนไทย เพราะเป็นระบบที่มีคุณค่าโดยเน้นถึงการเคารพในสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ทุกคนในสังคมมีเสรีภาพในการเลือกเป้าหมายและวิถีทางในการดำรงชีวิตของตนเอง สิ่งนี้จะช่วยให้มนุษย์ได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ การมีเสรีภาพในการค้นหาคำความจริงและการแสดงออกอย่างอิสระ แก่เมื่อกึกก้า ทั้งไม่ก้าวท้าวต่อสิทธิและเสรีภาพของคนอื่นนั้น ย่อมก่อให้เกิดความเจริญในทางต่าง ๆ ตลอดจนทำให้สังคมมีระเบียบวินัยที่งดงาม ฉะนั้น ประชาธิปไตยจึงเป็นอุดมการณ์ (Ideology) ที่กำหนดให้คนเรามีความเสมอภาคกันทั้งในทางสังคม ทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจ การยกย่องการศึกษาของประชาชนและบุคลิกภาพของประชาชนในประเทศไทย ไม่สนับสนุน
 คอคมการณของประชาธิปไตยและจากงานการวิจัยของคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 (คณะรัฐศาสตร์, 2515 : 23) โลกาวถึงความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยว่า สาเหตุ
 ของความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญที่สุด คือคนไทยขาดทัศนคติและบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตย เนื่องจากขาดการฝึกฝนอบรมที่แท้จริงตั้งแต่สถาบันครอบครัว ตลอดจนสถาบัน
 การศึกษา จากผลการวิจัยเหล่านี้ ยอมรับให้เห็นว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการ
 นำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในสังคมไทย ยอมรับอยู่กับบุคลิกภาพของคนไทย มีส่วนเกื้อกูล
 อยู่เป็นอย่างมาก เกี่ยวกับเรื่องนี้ เจริญเพ็ญ เจริญผลารักษ์ (เจริญเพ็ญ เจริญผลารักษ์,
 2516 : 3) ได้ชี้ให้เห็นว่า เรื่องบุคลิกภาพของคนไทยกำลังเป็นปัญหาใหญ่ เพราะนักการ
 ศึกษานักสังคมศาสตร์หลายท่าน โลกาวตรงกันว่า ลักษณะหลายประการในบุคลิกภาพของ
 คนไทย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมไทย เพราะคนไทยขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตย เช่น
 ขาดความรับผิดชอบ ขาดการร่วมมือ ขาดวินัย ไม่เคารพกติกาของสังคม การศึกษานี้สอดคล้อง
 กับผลการศึกษาเรื่องเมืองไทยกับประชาธิปไตยของ ลิขิต ชีระเวทิน (ลิขิต ชีระเวทิน,
 2516 : 1 - 3) ซึ่งได้สรุปบุคลิกภาพของคนไทยไว้ว่า คนไทยชอบเคารพอาวุโส ก้าวถอย
 สิทธิของผู้อื่น ขอบอกสิทธิ ขาดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ มีลักษณะชอบอำนาจและอิสระนิยม
 คือการทำอะไรโดยตามใจ จึงทำให้การพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยต้องล้มเหลว เช่นการ
 ปลกร่องทองถิ่นของไทย ต้องล้มลุกคลุกคลานตลอดมา เพราะว่าสังคมไทยเป็นสังคม
 ประชาธิปไตยไปไม่ได้ ถ้าบุคคลในสังคมนั้น ๆ ขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตย (โกศล ศรีสังข์,
 2517 : 31) ปัญหาที่เราจะคิดต่อไปก็คือว่า การปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น
 เป็นหน้าที่ของใคร เพราะเหตุว่า การปลูกฝังบุคลิกภาพของคนไทยให้เป็นประชาธิปไตย
 นับว่าเป็น เรื่องใหญ่ที่จะต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย หลายสถาบัน นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว ซึ่ง
 เป็นจุดกำเนิดของชีวิต สถาบันทางการเมือง และสังคมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบัน
 การศึกษา น่าจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการปลูกฝังและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนให้เป็น
 ประชาธิปไตย ดังที่ แดเนียล วิทท์ (Daniel witt, 1963 : 16) นักรัฐศาสตร์ชาว
 สหรัฐอเมริกา โลกาวไว้ว่า รากฐานของประชาธิปไตยที่แท้จริงเกิดขึ้นจากระบบโรงเรียน

เพราะโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการสร้างบุคลิกภาพและค่านิยมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในหัวเด็ก การที่
 เราเรียกรองประชาธิปไตยในระบบสังคมอื่น ๆ โดยมีค่านิยมหรือเป้าหมายการวางรากฐานของ
 ประชาธิปไตยในระบบโรงเรียนด้วยแล้ว นับว่าเป็นความพยายามที่ผิดพลาด และในที่สุดก็จะก่อให้เกิด
 ประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์เกิดขึ้นในระบบสังคม เช่นการไร้สิทธิของคนกระผมกระเทือนต่อสิทธิ
 ของคนอื่น การไร้เคารพกฎของส่วนรวม การไร้กฎเกณฑ์เพื่อทำลายกฎหมายและระเบียบแบบแผน
 อันดีงามของสังคม / เกี่ยวกับความสำคัญของครูอาจารย์ และสถาบันการศึกษาที่ไม่ต้องการปลูกฝัง
 บุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น ไคมอนด์ (Symond, 1967 : 253) ได้กล่าวไว้ว่า "ครูชั้น
 มีอิทธิพลต่อหัวเด็ก บุคลิกภาพและท่าทีของครูย่อมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก เพราะห้อง
 เรียนเปรียบเสมือนรัฐสภาขนาดเล็กที่จะสอนประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนโดยพรอมมูล" ซึ่งเป็น
 การส่งเสริมแนวความคิดเห็นของนายคำรา ณ เมืองใต้ (คำรา ณ เมืองใต้, 2517 : 12)
 ที่ได้อ้างถึงความสำคัญของการสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยไว้ว่า "ส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด
 ในการสอน การอบรม และการสร้างพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ได้แก่สถาบันการ
 ศึกษาหรือครู เรามั่นใจว่าครูอาจารย์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด ฉะนั้นเราต้องการให้
 สังคมเป็นประชาธิปไตย เราจะต้องเริ่มพัฒนาที่ตัวครูก่อน ถ้าพัฒนาตัวครูไม่สำเร็จ ไม่สามารถ
 ทำให้ครูมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้แล้ว การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนหรือในสังคม
 จะเกิดขึ้นไม่ได้" สอดคล้องกับแนวความคิดของ อัลมอนด์ และ เวอร์บา (Almond & Verba,
 1961 : 10) ที่ได้ชี้ให้เห็นว่า ครูอาจารย์เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการอบรมปลูกฝัง Political
 Socialization ให้นักเรียนมีบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตย เช่นมีความเชื่อมั่น มีความรับผิดชอบ
 มีความสนใจต่อระบบการเมือง การปกครอง สอดคล้องกับอุดมการณ์ของประชาธิปไตย
 (Democratic Ideology) ฉะนั้น เราจะเห็นได้ว่า ในการให้การศึกษานี้ในโรงเรียน
 บทบาทของครู อาจารย์ นอกจากจะมีหน้าที่สอน อบรม แนะนำแล้ว ครูยังจะต้องเป็นแบบอย่าง
 ในด้านบุคลิกภาพแก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู น่าจะมีบทบาท
 อย่างสำคัญที่สุดในการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยแก่นักเรียนฝึกหัดครู ซึ่งจะออกไปเป็นครู
 ในอนาคต ดังที่ สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2515 : 93) ได้กล่าวถึงความสำคัญ
 ของบทบาทอาจารย์วิทยาลัยครูไว้ว่า "อาจารย์ในวิทยาลัยครู เป็นบุคคลสำคัญมากที่จะปลูกฝัง

ถ่ายทอดบุคลิกภาพหรือวิธีชีวิตแบบประชาธิปไตย ให้แก่นักเรียนฝึกหัดครู เพราะถ้าอาจารย์
 ในสถาบันฝึกหัดครู ขาดน้ำใจและบุคลิกภาพ/ประชาธิปไตยแล้ว ก็เป็นการยากที่จะอบรมสั่งสอน
 ให้นักเรียนฝึกหัดครู มีบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยได้" ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของบุญถิ่น อัตถากร
 (บุญถิ่น อัตถากร, 2514 : 9 - 10) ที่ได้เน้นถึงบทบาทและหน้าที่ของการฝึกหัดครู ในการ
 สร้างผู้นำไว้ก่อนหนึ่งว่า "หน้าที่สำคัญของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู คือการสร้างครู ซึ่งจะออก
 ไปเป็นผู้นำในสังคมให้มีความบุคลิกภาพที่เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบ
 ประชาธิปไตย ทั้งนี้และทั้งนี้ อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูซึ่งเป็นยุคเริ่มต้น จะต้องมีความบุคลิกภาพ
 และน้ำใจเป็นประชาธิปไตยด้วย" (ดังนั้น ผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตย
 ให้แก่สังคมไทย จึงได้แก่ครูอาจารย์ทุกคน แบบบุคลิกภาพของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจน
คนไทยโดยทั่วไป ที่แสดงออกหลายประการ นับว่าเป็นปัญหา เช่น ความไม่มีระเบียบในสังคม
ชาตินิยม ขาดความรับผิดชอบ ขาดความร่วมมือ ไม่เคารพกฎหมายของบ้านเมือง ชอบอิสระนิยม
คือทำอะไรก็ตามใจ โดยไม่คำนึงถึงความสงบสุขของสังคม การไม่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน
จึงมีการใช้สิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขตอยู่เสมอ พฤติกรรมเหล่านี้แสดงถึงความไม่เป็ประชาธิปไตย
และเป็นการชี้ให้เห็นว่า ผลการอบรมปลูกฝังบุคลิกภาพของคนไทยให้เป็นประชาธิปไตย
เท่าที่ผ่านมานั้น ไม่ค่อยดีเท่าที่ควร! ถึงแม้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 จะได้ตั้ง
ความมุ่งหมายในการให้การศึกษาไว้ว่า "การจัดการศึกษา รัฐมุ่งที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีน้ำใจ
และมีบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตย"ก็ตาม ความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์อันดีของรัฐในเรื่องนี้
 คงจะไม่บรรลุเป้าหมาย ถ้าครูอาจารย์ซึ่งมีหน้าที่ให้การศึกษา ขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตย
 ดังนั้น จึงน่าจะไต่ถามว่า ครูอาจารย์ซึ่งเป็นแม่พิมพ์ของชาติ มีบุคลิกภาพในแบบประชาธิปไตย
 อย่างไร เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู เพราะเป็น
 ผู้ที่ทำหน้าที่ฝึกฝนอบรมปลูกฝังบุคลิกภาพแก่นักศึกษาฝึกหัดครู ซึ่งจะออกไปเป็นครู และเป็นผู้นำ
 ในชุมชนต่าง ๆ ในอนาคต คือถ้าครูอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู มีบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตย
 แล้ว ความพยายามของรัฐในการที่จะปลูกฝัง หรือพัฒนาให้ประชาชนคนไทยมีบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตย ก็มีช่องทางที่จะสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย แต่ถาครูอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู
 ขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตยหรือมีบุคลิกภาพต่อต้านประชาธิปไตยแล้ว การที่เราวางจุดหมายเพื่อ

จัดส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีนุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตยที่สังคมไทยต้องการนั้น จะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเหตุว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมีบทบาทสำคัญ ทำหน้าที่เป็นครูของครู เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษานุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครู

ความมุ่งหมายของการศึกษาก่อนกล่าว

เพื่อศึกษานุคลิกภาพของอาจารย์วิทยาลัยครู โดยส่วนรวมว่าเป็นประชาธิปไตยเพียงใด อาจารย์วิทยาลัยครูที่เป็นประชาธิปไตยและไม่เป็นประชาธิปไตยนี้มี นุคลิกภาพด้านใดเด่น หรือค้อย่างไร ความแตกต่างกันในเรื่องเพศ, ภูมิลำเนา, อายุ ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครูนั้น จะมีผลต่อนุคลิกภาพประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง

✓ ความสำคัญของการศึกษาก่อนกล่าว

ผลการศึกษานี้ จะช่วยให้ทราบว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูเป็นประชาธิปไตยเพียงใด และการพัฒนาหรือปลูกฝังนุคลิกภาพ ของอาจารย์วิทยาลัยครูให้เป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องพัฒนานุคลิกภาพหรือนิสัยด้านใดบ้าง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการวางแผน เพื่อปรับปรุง นุคลิกภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครูให้เป็นประชาธิปไตยในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาก่อนกล่าว

1. กลุ่มตัวอย่าง การศึกษานี้ได้ทำการทดลองกับอาจารย์วิทยาลัยครู สังกัด กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีวิทยาลัยครูทั้งสิ้น 29 แห่ง- รวมอาจารย์ในวิทยาลัยครูในปีการศึกษา 2517 จำนวน 3,868 คน แต่การศึกษานี้ได้เลือกวิทยาลัยครูภาคละ 1 แห่ง โดยวิธี Stratified Random Sampling ได้วิทยาลัยครูลำปางเป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูภาคใต้ วิทยาลัยครูมหาสารคาม เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยครูธนบุรี เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูในภาคกลาง รวมวิทยาลัยครูที่ใช้ในการศึกษา 4 แห่ง โดยเลือกอาจารย์กลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาทั้งสิ้น 315 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ก. ตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระที่จะทำการศึกษาได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน น่าจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ทั้งในด้านการคิดเห็น ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ

- 1) เพศ คืออาจารย์ในวิทยาลัยครูที่เป็นเพศชายและเพศหญิง
- 2) อายุ คืออาจารย์วิทยาลัยครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีลงมา และมีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
- 3) คุณวุฒิ คืออาจารย์วิทยาลัยครูที่มีคุณวุฒิปริญญา และคุณวุฒิประกาศนียบัตร
- 4) ประสบการณ์ในการทำงาน คืออาจารย์ในวิทยาลัยครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในวิทยาลัยครู มากกว่า 10 ปีลงมา และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ข. ตัวแปรตาม ที่ใช้ในการศึกษาคือ บุคลิกภาพประชาธิปไตย-8 ด้าน ซึ่งมีความสำคัญที่สุดในการที่จะปลูกฝังและปรับปรุงคุณภาพของครูอาจารย์ในวิทยาลัยครู เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย บุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน ได้แก่

- 1) ความรับผิดชอบ (Responsibility)
- 2) ความมีใจกว้าง (Open-Minded)
- 3) การคำนึงถึงผู้อื่น (Concern for Others)
- 4) ความสามัคคีธรรม (Cooperative Participation)
- 5) ความมีเอกศักดิ์แห่งตน (Self-Dignity)
- 6) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativeness)
- 7) การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (Democratic Citizenship)
- 8) ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง (Participant Citizenship)

คำนิยามและศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. บุคลิกภาพ คือลักษณะซึ่งมีอยู่ภายในคนแต่ละคนที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่ความเก่งกาจกว่าพอสมควร พอที่จะเรียกได้ว่า เป็นแบบแผน ซึ่งเราสามารถสังเกตศึกษาได้ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงบุคลิกภาพ อาจแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ หลายรูป เช่น ในรูปของการกระทำหรือไม่กระทำ อาจได้แก่ทัศนคติ ความเชื่อ ความต้องการ ความนับ ความสนใจ ตลอดจนถึงลักษณะทางอารมณ์ และสติปัญญา

2. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงบุคลิกภาพของคนแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ลักษณะนิสัย ที่เรียกว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตย ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความใจกว้าง การคำนึงถึงผู้อื่น ความสามัคคีธรรม ความมีเอกัคคิต์แห่งตน ความกตัญญูเริ่มสร้างสรรค์ การเป็นพลเมืองดีให้สังคมประชาธิปไตย ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง

2.1 ความรับผิดชอบ หมายถึงความไวใจได้ ความผูกพันกับงาน ความละเอียดรอบคอบ การทำงานให้เต็มที่ ความพากเพียรพยายาม

2.2 ความใจกว้าง หมายถึงความพร้อมที่จะรับความคิดเห็นใหม่ การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ การอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น การยอมรับความเปลี่ยนแปลง การใช้เหตุผลและความจริงใจในการแก้ปัญหา การเสียสละ และการรุกราน

2.3 การคำนึงถึงผู้อื่น หมายถึงความสนใจในปัญหาและความต้องการของผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การมีน้ำใจที่ต่อเพื่อนมนุษย์ การไม่เห็นแก่ตัว ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น เคารพในสิทธิของผู้อื่น การมีจิตใจยุติธรรม

2.4 การสามัคคีธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลืองานกลุ่มของตนจนจบ การร่วมพลังทางปัญญาและความคิด กระหายที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.5 ความมีเอกัคคิต์แห่งตน หมายถึงการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกอย่างกว้างขวาง ความเชื่อมั่นในตนเอง การพึ่งตนเอง การมีความคิดอิสระ กล้ารับผิดชอบ

ความซื่อสัตย์สุจริต การกำหนดชีวิตอนาคต โชคชะตาของตนเอง การบิวิชัยในตนเอง

2.6 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึงการใช้ความคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ความคิดแรกเริ่มและไมซ์แบบโกร การริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ สนใจในความคิดและผลงานแรกเริ่มของผู้อื่น ประเมินผลงานของตนเอง และของผู้อื่นเสมอ

2.7 การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หมายถึงเคารพในกติกาของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของคนอย่างสมบูรณ์ การใช้สิทธิของคนอย่างเต็มที่ การไปสันติภาพในสังคม การใช้ทักษะในกระบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา การต่อต้านการเผด็จการ สนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย

2.8 ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองและการปกครอง หมายถึงการติดตามข่าวสารบ้านเมือง พุคคุยปัญหาการเมืองกับผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง การปกครอง ความสนใจที่จะรวมกลุ่มในสังคม การรักษามลประโยชน์ทางการเมือง การปกครอง การเสนอแนะการบริหารต่อวิทยาลัย

3. วิทยาลัยครู หมายถึงวิทยาลัยที่ทำหน้าที่ผลิตครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

4. อาจารย์ หมายถึงผู้ทำหน้าที่สอนหรือทำหน้าที่อย่างอื่นเกี่ยวกับการผลิตครู ในวิทยาลัยครู

5. คุณวุฒิ หมายถึงผลสำเร็จที่จะได้รับการรับรองจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษา ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ

6. อายุ ก็อายุจริงตามปฏิทิน

7. ระดับของความเป็นประชาธิปไตย ของอาจารย์วิทยาลัยครู แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง หมายถึงอาจารย์ที่แสดงความเป็นประชาธิปไตยโดยเิกคาเปอร์เซ็นต์ ไล่ สูงกว่า 75 ระดับของความเป็นประชาธิปไตยปานกลาง หมายถึงอาจารย์ที่แสดงความเป็นประชาธิปไตยโดยเิกคาเปอร์เซ็นต์ ไล่ ระหว่าง 25 - 75 ระดับของความเป็นประชาธิปไตยต่ำ หมายถึงอาจารย์ที่แสดงความเป็นประชาธิปไตยโดยเิกคาเปอร์เซ็นต์ ไล่ น้อยกว่า 25.

บทที่ 2

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คำว่า "ประชาธิปไตย" หรือ "Democracy" ในภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นคำที่มาจากภาษากรีก เพราะ Cracy มาจากคำว่า Kratein ซึ่งแปลว่า "การปกครอง" ส่วน Demo หรือ Demos หมายถึง "ประชาชน" ฉะนั้นคำว่า "ประชาธิปไตย" หรือ "Democracy" จึงแปลว่าการปกครองโดยประชาชน คือประชาชนมีอำนาจสูงสุด ประชาธิปไตยจึงเป็นทั้งแนวความคิด อุดมการณ์ระบบการเมือง การปกครอง และวิธีการดำเนินชีวิต ตลอดจนสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในสังคมประชาธิปไตย เป็นระบบการปกครองในแบบอุดมคติที่สังคมต่าง ๆ ส่วนมากพยายามที่จะยึดถือเป็นหลักในการบริหารประเทศ การดำเนินชีวิตและสร้างความเป็นธรรมให้แก่รัฐบาล Locke กับ Rousseau เป็นตัวอย่างของนักปราชญ์ ที่พยายามชี้ให้เห็นว่าประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองระบบการดำเนินชีวิตที่ดีที่สุด และประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติและสังคมต่าง ๆ จะมีการพัฒนาไปสู่ระบบการปกครอง และระบบการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย (หินพันธุ์ นาคะตะ, 2516 : 48) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) ที่ว่า ระบบการปกครอง ระบบการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย มีสิ่งชั่วร้ายน้อยที่สุด (ไฟโรจน์ ชัยนาม, 2514 : 74) เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยนี้ จาก Encyclopedia of the Social Science (1969 : 347 - 348) ได้สรุปประชาธิปไตยไว้เป็น 3 ระบบ คือ

1. ประชาธิปไตยในระบบการเมือง การปกครอง (Political Democracy) เป็นประชาธิปไตยที่เน้นถึงรูปแบบของรัฐบาล, ระบบการปกครองการกำหนดให้มีรัฐธรรมนูญ รัฐบาล ตลอดจนการจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ตามปรัชญาของประชาธิปไตย

2. ประชาธิปไตยในระบบเศรษฐกิจ (Economic Democracy) เป็นเรื่องของการจัดระบบเศรษฐกิจในสังคมแบบเสรีนิยมคุ้มครองสิทธิและแรงงาน เคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคล ประกันสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การสร้างพลังต่อรอง (Bargaining Power) ในทางเศรษฐกิจและแรงงาน การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

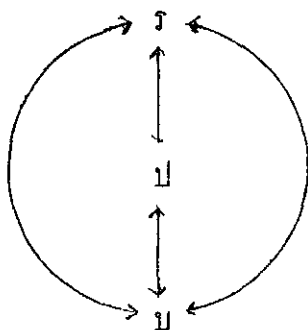
ในสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

3. ประชาธิปไตยในระบบบุคลิกภาพหรือวิถีชีวิตของบุคคล (Democratic Personality) เน้นถึงการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เพราะถือว่าประชาธิปไตยเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิตของบุคคล (Democracy as a way of life) ในสังคม เช่น การเคารพสิทธิของผู้อื่น การป้อนตนเอง ทอดสังขม การรับผิดชอบในหน้าที่ ตลอดจนการใช้สิทธิของตนอย่างสมบูรณ์ภายในขอบเขตของกฎหมายและกติกาของสังคม การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ส่วน จอห์น ฮ. เคสเซล (John H. Kessel, 1970 : 3 - 4) นักรัฐศาสตร์ชาวสหรัฐอเมริกา ได้แยกประชาธิปไตยเป็น 2 ระดับ ตามลักษณะโครงสร้างและเนื้อหาของประชาธิปไตย คือ

1. ประชาธิปไตยระดับมหภาค (Macro-Democracy) เป็นประชาธิปไตยในระบบการเมือง การปกครองรูปแบบของรัฐบาล และรัฐสภา การจัดตั้งองค์กร และกฎหมายสำหรับใจเป็นกติกาในการปกครองประเทศ

2. ประชาธิปไตยระดับจุลภาค (Micro-Democracy) เป็นประชาธิปไตยในระบบพฤติกรรม หรือการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม การสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในกลุ่มชนต่าง ๆ ซึ่งทฤษฎีของจอห์น ฮ. เคสเซล สอดคล้องกับทฤษฎีของ ฮอลล์ ค. ปาดอเวอร์ (Hall K. Padover, 1963 : 4 - 5) ที่ได้จำแนกประชาธิปไตยไว้เป็น 2 ระบบ คือ ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบบการเมืองการปกครอง กับ ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบบบุคลิกภาพหรือระบบการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งทั้งสองระบบนี้ มีลักษณะเกี่ยวพันและเชื่อมอานวยต่อกัน และกันอย่างใกล้ชิด ดังที่ ปราโมทย์ นาครทรรพ (ปราโมทย์ นาครทรรพ, 2516:24-26) ได้ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยจะเป็นประชาธิปไตยได้นั้น จะต้องพัฒนาทั้งสองระบบไปพร้อม ๆ กัน คือต้องพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง ให้เป็นประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาบุคลิกภาพหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้เป็นประชาธิปไตยด้วย เพราะองค์ประกอบทั้งสองมีส่วนสัมพันธ์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีอิทธิพลซึ่งกันและกันได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ตัวอย่างเช่น การรูปแบบของรัฐบาลเป็นเผด็จการยอมทำลายบุคลิกภาพหรือวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ในขณะที่เกี่ยวกับแนวคิดหรือบุคลิกภาพของคนในสังคมเป็นเผด็จการ

ขอมชักชวนต่อการก่อสร้างรูปแบบรัฐบาลประชาธิปไตย ซึ่งอาจเขียนเป็นวงจรได้ดังนี้

ร = รูปแบบของรัฐบาล

บ = บุคลิกภาพของคนในสังคม

ป = ประชาธิปไตย

(ปราโมทย์ เกศรธรรม, 2516 : 28)

วงกลม คือ ระบอบประชาธิปไตย

ร $\longleftrightarrow$ ป คือรูปแบบรัฐบาลที่ส่งเสริมประชาธิปไตย

บ $\longleftrightarrow$ ป คือบุคลิกภาพที่ส่งเสริมประชาธิปไตย

เนื่องจากประเทศไทยได้นำเอาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย (Political Democracy) เป็นหลักในการปกครองประเทศ โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2475 ถ้าวัดนับถึงปัจจุบันก็เป็นเวลาหลายสิบปี แต่ประชาธิปไตยในเมืองไทยก็ไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ต้องล้มลุกคลุกคลานตลอดมา เนื่องจากสาเหตุทางการเมือง และการชิงอำนาจที่ขาดกติกาของผู้นำว่าน่าจะเป็นการทำลายอุดมการณ์ประชาธิปไตย จนในที่สุดประชาชนไม่มีความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยเท่าใดนัก การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยในครั้งนี้ คณะราษฎรมีเหตุผลว่า ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมไทย เหมาะสมกับลักษณะนิสัยของคนไทยที่ชอบนิรโทษกรรม, เสมอภาค และเสรีภาพ (สงวน สุจริณทร, 2513 : 90) นอกจากนี้ระบอบประชาธิปไตยยังมีคุณค่าต่อสังคมหลายประการ คือ

1. ระบอบประชาธิปไตยมีความเท่าเทียมกันในโอกาส การตัดสินปัญหาต่าง ๆ
ก็มีกติกา มีวินัย และมีความเป็นระเบียบ

2. ระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมการใช้สติปัญญาและมีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบด้วยเหตุผล
3. มีเสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น การพิมพ์ การชุมนุม การสมาคม การนับถือศาสนา การศึกษาหาความรู้อย่างกว้างขวาง
4. ระบอบประชาธิปไตยเคารพเสียงส่วนใหญ่ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ละเลยต่อเสียงของส่วนน้อย (Majority Rule and Minority Right)
5. ในระบอบประชาธิปไตยบุคคลแต่ละคนมีสิทธิ มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์และการนำตนเอง (Self-Direction)
6. เคารพสิทธิของส่วนรวม สิทธิของคนส่วนน้อย, สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในร่างกาย สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่เป็นสิทธิขั้นมูลฐาน
7. เชื่อในความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหา มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
8. มีใจกว้าง ยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นโดยไม่แบ่งวรรณะ เผ่าพันธุ์
9. ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
10. เชื่อในหลักเหตุผล ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) (John U. Michaelis, 1963 : 34 - 35) เมื่อเราวิเคราะห์คุณค่าของประชาธิปไตยข้างต้นนี้ นับว่าเป็นประโยชน์และเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยอย่างสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นยุคที่เราต้องการความร่วมมือจากประชาชนทุกคน สังคมกำลังต้องการบุคคลที่มีคุณภาพและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการพัฒนาประเทศ เช่นการมีวินัย การเคารพกฎหมาย การมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การไม่ละเลยหรือเพิกเฉยต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ดังที่ วิจิตร ศรีสะอาน (วิจิตร ศรีสะอาน, 2517 : 55 - 56) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสังคมประชาธิปไตยว่าเป็นสังคมที่มีระเบียบ มีวินัย ยึดถือกฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการปกครอง เคารพเสียงส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันก็รับฟังเสียงของคนส่วนน้อย สำนึกในผลประโยชน์และความร่วมมือ (Sense of Participation) ใจใหญ่ในการแก้ปัญหาทางสังคม มีการยอมรับนับถือปัจเจกบุคคล คือยอมรับนับถือว่า คนทุกคนนั้นมีความเป็นคนเท่ากัน ไม่มีใครเป็นคนมากกว่าใคร สอดคล้องกับความคิดเห็นในการพัฒนาประเทศของ

วีรบุรุษ วิเชียรโชติ (วีรบุรุษ วิเชียรโชติ, 2516 : 270 - 271) ที่กล่าวว่า การจะพัฒนาประเทศให้ไปสู่จุดหมายได้นั้น ต้องเริ่มพัฒนาบุคลิกภาพของคน สำหรับบุคลิกภาพแบบใหม่ซึ่งคาดว่าจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศหรือสังคมในยุคประชาธิปไตย ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ความมีประสิทธิภาพ
2. ความขยันขันแข็งและอดทน
3. ความเป็นระเบียบและการมีวินัย
4. ความตรงต่อเวลา
5. ความมัธยัสถ์
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การใช้เหตุผลตัดสินใจในการแก้ปัญหา
8. ความพร้อมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
9. ความตื่นตัวต่อการแสวงหาโอกาสที่จะได้จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

ต่าง ๆ

10. ความกระตือรือร้นและการสร้างสรรค์
11. ความมีเอกสิทธิ์และมั่นใจในตนเองรวมทั้งการพึ่งตนเองสูง
12. ความรับผิดชอบและร่วมมือทางสังคม

คุณลักษณะของบุคลิกภาพที่ได้อธิบายมานี้ ดูเหมือนว่าคนไทยยังมีอยู่น้อยมาก และเราที่มีความจำเป็นต้องปลูกฝังคุณลักษณะเหล่านี้ให้กับประชาชน เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ การที่จะบรรลุผลดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพถึงสามระดับ คือ การศึกษาอบรมเลี้ยงดูให้ถูกวิธี เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะเหล่านี้ที่บ้าน (Home Education) การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่จัดให้มีขึ้นในโรงเรียนทุกระดับ (School Education) และการศึกษาสำหรับมหาชนโดยผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Education)

เนื่องจากสังคมไทยเรายอมรับและเชื่อมั่นว่า ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นระบบที่คุ้มค่า มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีแผน

และโครงการหลายอย่าง พยายามที่จะพัฒนากว้างวิธีการต่าง ๆ ทั้งในทางการเมือง การเศรษฐกิจ และการศึกษา เช่นมีแผนพัฒนาประชาชนในระบบประชาธิปไตย แผนพัฒนาการเมืองประชาธิปไตย (อาษา เมฆสวรรค์, 2514 : 73) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ขึ้นในประเทศไทย แต่การพัฒนาระบบประชาธิปไตยด้วยการพัฒนาแต่เพียงโครงสร้าง เช่นจัดให้มีรัฐธรรมนูญ จัดให้มีการเลือกตั้ง จัดให้มีรัฐบาลตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ จัดองค์การของรัฐ และปรับปรุงตัวบทกฎหมายให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ของประชาธิปไตย (Democratic Ideology) เพียงเท่านั้นยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้เกิด ระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ (Perfect Democracy) ขึ้นในสังคมไทยได้ ยังต้องมีการพัฒนาอีกหลายระบบ ทั้งที่ วีรบุรุษ วิเชียรโชติ (วีรบุรุษ วิเชียรโชติ, 2516 : 266 - 268) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้นั้น จำต้องมีการพัฒนาปลูกฝังองค์ประกอบในสังคมไทยอีกหลายระบบไปพร้อม ๆ กัน อันได้แก่การสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย การกำหนดโครงสร้างอำนาจแบบประชาธิปไตย, ปลูกฝังค่านิยมแบบประชาธิปไตย, จัดระบบการสื่อสารในสังคมเป็นประชาธิปไตย ระบบการทำงานเป็นแบบประชาธิปไตย, ระบบการอบรมเลี้ยงดู (Socialization) เป็นประชาธิปไตยทั้งระดับครอบครัว (Primary Agent) ระดับโรงเรียนและสังคม (Secondary Agent) และบุคลิกลักษณะของคนต้องเป็นประชาธิปไตย ฉะนั้น การพัฒนาระบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนี้ จึงเป็นการพัฒนาสังคมแบบเติมไปสู่สังคมแบบประชาธิปไตย

ลักษณะของสังคมแบบเดิมกับสังคมแบบประชาธิปไตย

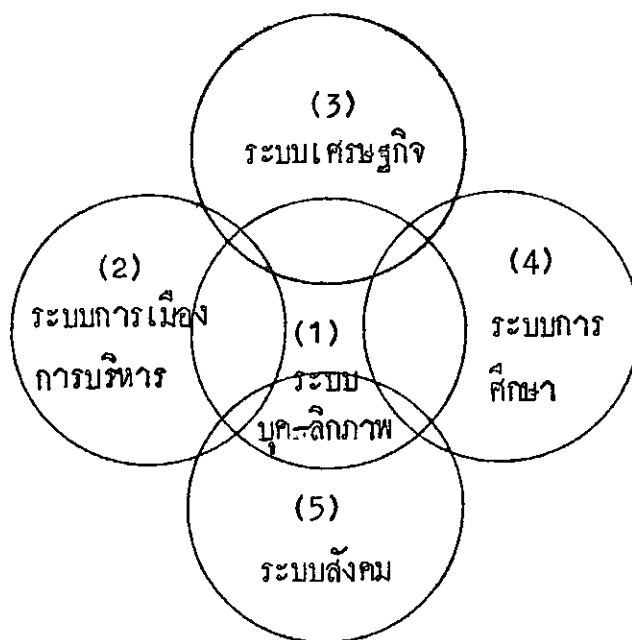
สังคมแบบเดิมของไทย	สังคมแบบประชาธิปไตย
1. <u>อุดมการณ์</u> (Ideology) เชื่อในหลัก ประสมการณ์และประเพณี 1.1 คนเกิดมาไม่เท่ากัน ฉะนั้นสิทธิจึง แตกต่างกัน 1.2 แหล่งของอำนาจทั้งปวงคือองค์ พระมหากษัตริย์ 2. <u>โครงสร้างอำนาจ</u> (Power System) โครงสร้างของสังคมลบล้างอำนาจ ที่เป็นมรดกตกทอดกันมา การเปลี่ยนแปลง ตัวบุคคลเป็นสิ่งทำได้ยาก 3. <u>ระบบค่านิยม</u> (Value System) นิยมความเคารพในระบบอาวุโสผู้มีอาวุโส น้อยกว่าย่อมมีสิทธิและเอกสิทธิ์น้อยกว่าผู้มี อาวุโสมาก	1. <u>อุดมการณ์</u> เชื่อในหลักของเหตุผล 1.1 คนเกิดมามีสิทธิเท่ากัน ตามนัยแห่งกฎหมาย 1.2 แหล่งของอำนาจทั้งปวง คือประชาชนทั้งหมด 2. <u>โครงสร้างอำนาจ</u> โครงสร้างของสังคมลบล้างกัน ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจาก ปวงชนให้ทำหน้าที่แทนและมีการ เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลได้ตาม ความเหมาะสม 3. <u>ระบบค่านิยม</u> นิยมความเคารพในสิทธิและ เอกสิทธิ์ของบุคคล นิยมในหลัก ของความเสมอภาค (Equality) เสรีภาพ (Liberty) และภราดรภาพ (Fraternity)

สังคมแบบเดิมของไทย	สังคมแบบประชาธิปไตย
4. <u>ระบบการสื่อสาร</u> (Communication System) ระบบการสื่อสารเป็นแบบปิด (Closed System) เพราะเกรงกลัวอาวุธโส ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันน้อย ไม่เพิ่มพูนความรู้เพื่อแก้ปัญหา ขาดการประสานงานให้ถี่ เกรงกลัวการประเมินผล ทำให้ผลงานหย่อนประสิทธิภาพ 5. <u>ระบบการทำงาน</u> (Management System) 5.1 ในการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้นำเป็นผู้วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสั่งการในการปฏิบัติตามแผน โดยผู้ตามไม่มีส่วนในการวางแผนควย 5.2 การปฏิบัติงานเป็นระบบรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง 6. <u>ระบบการอบรมเลี้ยงดู</u> (Socialization System) ไม่เน้นการฝึกอบรมให้พึ่งตนเองแต่ผู้ใหญ่อบรมแบบปกป้องคุ้มครองให้ความรักแถมักขาดการให้เหตุผล	4. <u>ระบบการสื่อสาร</u> ระบบการสื่อสารเป็นระบบเปิด (Open System) มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ ทำให้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา ทำให้มีการประสานงานที่ดี มีการประเมินผลงาน, ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5. <u>ระบบการทำงาน</u> 5.1 ในการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้นำและผู้ตามประชุมวางแผนร่วมกันแล้วจึงมีการแบ่งงานกันไปตามความสามารถและความรับผิดชอบ 5.2 การปฏิบัติงานเป็นระบบกระจายอำนาจให้แต่ละส่วนรับผิดชอบตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไป 6. <u>ระบบการอบรมเลี้ยงดู</u> เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นการให้อิสระภาพแก่เด็กตามวัย เน้นการให้เหตุผลและการให้ความรักสนิทสนมแบบนาราครภาพ เน้นการเคารพ

สังคมแบบเดิมของไทย	สังคมแบบประชาธิปไตย
7. <u>ระบบบุคลิกภาพ</u> มีความเอื้อเฟื้อโอบอ้อมอารี มีความเกรงอกเกรงใจ ชาคความเชื่อมั่นตนเอง ไปในประสิทธิภาพของการทำงาน มักจะทำงานตามสบาย รักสนุกมุ่งหาความสุข ในปัจจุบันแบบ "สิบเบี้ยโกธมือ" ชาคการประหยัด ชาคการวางแผน ชาควินัยในตนเอง ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่ค่อยสูง	ในสิทธิของผู้อื่นและรักษาสีทธิของตนเอง เน้นความยุติธรรม 7. <u>ระบบบุคลิกภาพ</u> มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบและความมั่นใจในตนเองสูง เน้นประสิทธิภาพในการทำงาน มีจิตใจกว้างขวางยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน เป็นผู้มีความคิดอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์สูง มีการวางแผนเพื่ออนาคต เชื่อในหลักของเหตุผล แก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใด ๆ และสังคมที่ก้าวหน้า ยอมรับที่จะให้ความร่วมมือแก่คนอื่นในทางที่ชอบ

ดังนั้นแม้ว่าสังคมไทยจะมีรัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้ง แต่ถาระบบ (System) ต่าง ๆ ก็ได้อธิบายมาแล้ว ยังไม่เป็นประชาธิปไตย สังคมไทยก็จะเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ไม่ได้ ในบางประเทศ เช่นอังกฤษ แม้จะไม่มีรัฐธรรมนูญที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten Constitution) แต่ประเทศอังกฤษก็เป็นประชาธิปไตยได้ เพราะบุคคลในสังคมของเขามีน้ำใจ มีบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยโดยพรอมมูล (กมล ทองธรรมชาติ, 2516 : 7) เนื่องจากฐานของประชาธิปไตยที่ถูกต้องและแท้จริงต้องเริ่มจากบุคลิกภาพของคน สอดคล้อง

กับความคิดเห็นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2516 : 3) ที่กล่าวว่า "การพัฒนาสังคมไทยไปสู่ระบอบประชาธิปไตย จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพของคนไทยไปด้วย เพราะคนไทยขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้ว ขอให้รัฐธรรมนุญฉบับ เลือกลักษณะแล้วกันเอง ประเทศไทยก็เป็นประชาธิปไตยไม่ได้" ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของฐะปะนีย์ นาครทรรพ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2517 : 31) ที่กล่าวว่า "ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยมาถึง 43 ปีแล้วก็ตาม แต่แนวทางประเพณีหรือการปฏิบัติของประชาชนยังไม่เป็นไปตามวิถีทางของประชาธิปไตย" เกี่ยวกับเรื่องนี้ พินพันธุ์ นาคะตะ (พินพันธุ์ นาคะตะ, 2517 : 56) ได้กล่าวไว้ว่า "ความสำเร็จของการปกครองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าพลเมืองในสังคมนั้นขาดบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย เช่นการมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งสนับสนุนความคิดเห็นของ รอสส์ 프리ตเซีย (Ross Prizzia, 1974 : 3) ที่ชี้ให้เห็นว่า "การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมประชาธิปไตยต้องใช้เวลาอันนาน แม้ประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่บทของประชาธิปไตย ต้องใช้เวลาอันนานนับร้อยปี ในการพัฒนาประเทศไปสู่ประชาธิปไตย โดยการเร่งพัฒนาอุดมการณ์บุคลิกภาพของคนให้เป็นประชาธิปไตยเป็นการแรก" ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญที่จะส่งผลให้สังคมต่าง ๆ เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ เพราะสังคมใดก็ตามจะเป็นสังคมประชาธิปไตยไม่ได้ ถ้าคนในทุกระดับของสังคมนั้นยังขาดบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ตรงข้ามกับบุคลิกภาพแบบอิตาเลียน หรือบุคลิกภาพเผด็จการ (Ebenstien, 1962 : 141) และจากแนวคิดในการพัฒนาประเทศของ อมร รัชศาสตร์ และ ชัยติยา กรรณสูต (อมร รัชศาสตร์, 2514 : 143) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาประเทศ จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย (Target) ได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนา 5 ระบบไปพร้อม ๆ กัน อันได้แก่ ระบบการเมืองการบริหาร, ระบบสังคม, ระบบเศรษฐกิจ, ระบบการศึกษาและระบบบุคลิกภาพของประชาชน เพื่อสนับสนุน (Support) ระบบอื่น ๆ ให้เดินไปสู่จุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และให้กลไกระบบต่าง ๆ ทำงานอย่างสอดคล้อง เชื่อมอำนาจซึ่งกันและกัน ทั้งโครงสร้าง (Model) ประกอบนี้

เกี่ยวกับเรื่องนี้ คาร์ลตัน ฮี. โอคีย์ (กมล สมวิเชียร, 2516 : 4) ได้สรุปแนวความคิดไว้ว่า ในการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมประชาธิปไตย เป้าหมายประการแรกของการพัฒนาคือการเสริมสร้างปรับปรุงบุคลิกภาพของประชาชนให้เป็นประชาธิปไตย โดยใช้ระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ดังที่สมศักดิ์ ชูโต (สมศักดิ์ ชูโต, 2514 : 63) ได้กล่าวถึงปัจจัยสนับสนุนในการพัฒนาประเทศให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่

1. การพัฒนาระบบกฎหมาย การใช้อย่างหมายเป็นเครื่องมือที่ศักดิ์สิทธิ์ในการปกครองประเทศ การประกันสิทธิเสรีภาพของคนโดยกฎหมาย
2. การมีรัฐบาลที่มีความสามารถในการจัดระเบียบภายในสังคม การระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่
3. การพัฒนาสถาบันต่าง ๆ ทั้งสถาบันการบริหาร สถาบันนิติบัญญัติ และสถาบันตุลาการ เพื่อให้้องค์การต่าง ๆ เหล่านี้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness)
4. การพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพ เช่น การรักษาและปฏิบัติตามกฎหมาย การจัดระบบการบริหารที่พึงอำนาจนโยบายต่อประชาชนอย่างทั่วถึง

5. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การปกครองแบบประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ ขึ้นอยู่กับ
มีความเจริญทางเศรษฐกิจของสังคม ประชาชนมีรายได้สูง ชักชวนวางตนรวยกับคนจน
ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพมั่นคง

6. ความเจริญของสังคม การปกครองแบบประชาธิปไตยจะประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่
กับความเจริญของสังคม เช่น ประชาชนมีการศึกษาโดยทั่วถึง มีการขยายตัวของเมือง มีความ
เจริญทางสื่อสารมวลชน ประชาชนมีการรวมกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group)

7. การพัฒนาบุคลิกภาพของประชาชนให้เป็นประชาธิปไตย การปกครองแบบ
ประชาธิปไตยจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและจิตใจของประชาชนเป็นพื้นฐาน เพราะ
ถ้าพัฒนาบุคลิกภาพของประชาชนให้เป็นประชาธิปไตยแล้ว จะส่งผลให้โครงสร้างอื่น ๆ ในสังคม
เป็นประชาธิปไตยไปด้วย (นิพนธ์ ศศิธร, 1 ตุลาคม 2517)

* บุคลิกภาพประชาธิปไตย (Democratic Personality)

ไถ่มีนักการศึกษาและนักสังคมศาสตร์ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ ได้ให้คำนิยาม
บุคลิกภาพประชาธิปไตย ไว้ดังต่อไปนี้

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2516 : 90) ได้กล่าวไว้ว่า
บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง การมีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ
มีความมั่นใจในตนเองสูง หรือมีเอกลักษณ์แห่งตน มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีใจกว้าง
ยอมรับความผิดเห็นที่แตกต่างจากตน มีความคิดอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผน
อนาคต เชื่อในหลักเหตุผล และแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ชัยอนันต์ สมุทวณิช
(ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2516 : 63 - 64) ก็ได้ให้เห็นว่า ผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ได้แก่บุคคลซึ่งมีพฤติกรรมดังนี้

1. มีความคิดเห็นของตนเอง ไม่ถูกชักจูงให้คล้อยตามโดยปราศจากเหตุผล
2. เป็นคนที่ปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ใหม่ ๆ ได้ง่าย
3. มีความรับผิดชอบ คือพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำลงไป
4. ไม่มีอคติอคติศาสนาอื่น หรือถูกเหยียดหยามชนชาติอื่น
5. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต

6. การยอมรับอำนาจที่มีเหตุผล และความชอบธรรม

คาร์ลิน (Karlin, 1967 : 464) นักสังคมวิทยา ได้สรุปบุคลิกภาพของคนที่เป็นประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. มีความรู้สึกว้าสิ่งต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงได้
2. เป็นแม่เรื่อในหลักของเหตุผล (Rationality)
3. เชื่อว่าผู้มีอำนาจไม่มีเสถียรภาพตลอดกาล
4. สนใจมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคม

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2517 : 30 - 31) ได้จำแนกองค์ประกอบคุณสมบัติของบุคึ่งควรจะเรียกว่า "นักประชาธิปไตย" หรือผู้บุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น ต้องมีลักษณะนิสัยดังต่อไปนี้ คือ

1. ต้องเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนในขอบเขตของประชาธิปไตย
2. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เชื่อมั่นในหลักการของประชาธิปไตย
3. มีเหตุผล และใช้สติปัญญา
4. มีความรับผิดชอบ
5. คำนึงถึงผู้อื่น เช่น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
6. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
7. ให้ความร่วมมือต่อคณะ ต่อกลุ่ม
8. มีความรักในเชิงสร้างสรรค์

ฝั่งขอสรุปนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของบุคลิกภาพประชาธิปไตย (Theory of Democratic Personality) ของ มิเชลิส (Michaelis, 1963 : 36 - 42) ที่ได้กำหนดเอาไว้ว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยหมายถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลดังต่อไปนี้ การร่วมมือ การมีส่วนร่วม การนำตนเอง, ความรับผิดชอบ, ความใจกว้าง, ความกตริเริ่มสร้างสรรค์, การคำนึงถึงผู้อื่น, การเคารพกติกาของสังคม ส่วน แบลช และ บลูมการ์ตเนอร์ (Blach & Baumgartner, 1956 : 57 - 60) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า

หมายถึงลักษณะนิสัยของบุคคลที่เหมาะสมที่จะอยู่ในสังคมประชาธิปไตยทั้งนี้ มีจิตใจกว้างขวาง มีจิตใจยุติธรรม ปราศจากความลำเอียง ปราศจากลักษณะอนุรักษนิยม มีการร่วมมือ คำนึงถึงผู้อื่น มีสามัคคีธรรม

Schmideman (Schmideman 1965:14-27) ได้ให้นิยามของคำว่าบุคลิกภาพ ประชาธิปไตย หมายถึง การมีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้น มีความเป็นพลเมืองดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกรุณาปราณี มีความเคารพนับถือ มีความยุติธรรม ต่อผู้อื่น สำหรับ Schutz (Schutz, 1958 : 28 - 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพ ประชาธิปไตยหมายถึงการที่บุคคลสามารถที่จะควบคุมผู้อื่น และรับการควบคุมจากผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้หนักใจอยู่ยากแก่ใจ และมีโน้มน้าวเกี่ยวกับตนเองว่าตนเองมีความสามารถ และมีความรับผิดชอบ

Ebenstien (Ebenstien, 1962 : 149 - 149) ได้ทำการศึกษาและสรุปไว้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น หมายถึงลักษณะที่บุคคลสามารถกำหนดชีวิตของตนเอง มีความมั่นคงภายในตนเอง, มีความรับผิดชอบ, ตัดสินใจด้วยตนเอง, ไม่ตำหนิคนอื่นเมื่อเขาตัดสินใจผิดพลาด เน้นการทำงานกลุ่มมากกว่าการทำงานตามผู้นำคนเดียว มีทัศนคติว่าสตรีและบุรุษ มีสถานะเท่าเทียมกัน รักเพื่อนมนุษย์ คนรับสิ่งที่แตกต่างจากตนเอง, เช่นคนข้ามเพศทาง ทางงานเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว ฐานะทางสังคม หรือความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ แสดงความสามารถที่จะร่วมมือ หรือแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับผู้อื่น รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจน มีความถึกสร้างสรรค

Triandis (Triandis, 1971 : 121) ได้อธิบายไว้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึงลักษณะที่ตรงข้ามกับบุคลิกภาพพหุชาติประชาธิปไตยทั้งนี้ คือ มีทัศนคติว่าผู้นำบางครั้งก็ถูก บางครั้งก็ผิด เน้นความอบอุ่นและการรักษาในสัมพันธภาพระหว่างบุคคล คนรับสิ่งที่แตกต่างจากตนได้ สรรเสริญนักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน และนักปฏิรูปสังคม

สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2503 : 5 - 6) กล่าวว่าบุคลิกภาพที่เป็น ประชาธิปไตย หมายถึงสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซึ่งมีลักษณะ 3 ประการ

1. การเคารพพ้องกันและกัน (Respect for Individuals) หรือการ

"การวบรวม" คือทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน

2. มีการแบ่งปัน รวมงานกันและประสานงานกัน (Sharing, Participating, and Cooperating) เช่น การแบ่งงานกันทำ วางแผนทำงานร่วมกัน ประสานในกิจการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเรียกว่า "สามัคคีธรรม"

3. มีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา (Faith in the Method of Intelligence) อาจพูดเป็นคำศัพท์ได้ว่า "ปัญญาธรรม" คือจะทำอะไรต้องใช้ "ปัญญา" เป็นเครื่องให้แนวทาง และเตือนสติให้ทำแต่ในทางที่ถูกต้องและเป็นคุณธรรม

วิจิตร ศรีสอ้าน (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2517 : 58 - 59) ได้กล่าวถึงประชาธิปไตยในแง่ของปรัชญา ในการดำเนินชีวิตควรจะประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม (Active Citizenship) การมีส่วนร่วมในตนเอง และในขณะ เพื่อรักษากติกาของสังคม มีความรับผิดชอบ ประการสำคัญที่สุดคือมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมให้ไปสู่จุดหมายได้

เกรียง กীরติกร (เกรียง กীরติกร, 2517 : 4 - 5) ได้กล่าวว่าบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยซึ่งควรจะปลูกฝังให้เด็กเรียนประกอบคือ การเป็นคนที่มีเหตุผล ความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง ความซื่อสัตย์ และความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์

ละเมียด ลิมอักษร (ละเมียด ลิมอักษร, 2517 : 7) ก็ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยต้องมีพฤติกรรมดังนี้ คือ การเคารพซึ่งกันและกันระหว่างมนุษย์ การร่วมมือกัน ความเชื่อในวิธีการแห่งปัญญา มีความรับผิดชอบ ความใจกว้าง, ความคิดสร้างสรรค์ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การมีศีลธรรมและวัฒนธรรม

สนิท สมักรการ (สนิท สมักรการ, 2516 : 29 - 32) ได้กล่าวไว้ว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมยังไม่มีคุณลักษณะที่สำคัญของนักประชาธิปไตย หรืออีกนัยหนึ่งยังไม่มีบุคลิกภาพของนักประชาธิปไตย (Democratic Personality) สังคมนั้นจะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยไม่ได้ ถ้าจัดการปกครองไปตามระบอบนี้ก็จะพบแต่ความยุ่งยากสับสนหรือพบกับ

ความล้มเหลวในที่สุด ฉะนั้นต้องพัฒนามากในสังคมให้บุคลิกภาพประชาธิปไตยเสียก่อน ซึ่งประกอบด้วย

1. นักประชาธิปไตยต้องมีจิตใจเป็นนักกีฬา (Sporting Spirit) รู้จักแพ้ รู้จักชนะ
2. นักประชาธิปไตยต้องเป็นนักสู้ที่มีความอดทน
3. นักประชาธิปไตยต้องมีความขยันและความพากเพียรพยายาม
4. นักประชาธิปไตยต้องมีหัวใจที่ปะ
5. นักประชาธิปไตยต้องยืนอยู่ในหลักการและเหตุผล เกี่ยวกับเรื่องใด

วิชย กันทีริ (วิชย กันทีริ, 2516 : 12 - 13) ได้ให้คำพิพากษาของบุคลิกภาพประชาธิปไตยไว้ว่า "เป็นนักสู้ที่แท้จริง, การพ่ายแพ้ที่ผู้ชนะไม่เป็นผู้ชนะของคนส่วนใหญ่, ไม่เหตุผล" ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ หินพันธุ์ นาคะตะ (หินพันธุ์ นาคะตะ, 2516 : 58 - 61) ที่ให้การศึกษาบุคลิกภาพและนำใจที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องประกอบด้วย

1. ต้องมีจิตใจสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีความต้องการให้มีการปกครองแบบมากกว่าการปกครองแบบอื่น รวมทั้งจะต้องเห็นด้วยกับหลักการปกครองแบบนี้ ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
2. จะต้องยืนยันในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล จะต้องมีเชื่อมั่นในความเสมอภาคของบุคคล รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นในการพูด ในการแสดงความคิดเห็นและในการแสดงออก แนวทางนี้จะขัดแย้งกับความกึกก้องหรือวสันตของคนที่ตาม คนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นในเรื่องความแตกต่างในการประพฤติปฏิบัติของผู้อื่น เพราะแต่ละคนย่อมมีเหตุผลแตกต่างกัน (Prothro and Grigg, 1960 : 276)

3. ก่อตั้งบุคลิกภาพประชาธิปไตย ต้องเคารพในกติกาของสังคม คือใช้วิธีตัดสินปัญหาด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องมีการปฏิบัติตามจากทุกฝ่าย ขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองสิทธิของฝ่ายที่มีเสียงข้างน้อย ทั้งนี้เพื่อประกันว่าการแก้ปัญหาจะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนรวม และให้เป็นไปตามหลักที่ว่าแต่ละคนมีสิทธิ มีเสียงเท่ากัน

ส่วนบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับเสียงข้างมากจะถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือขจัดออกนอกสังคมไม่ได้ เช่น จะห้ามการวิพากษ์วิจารณ์ของฝ่ายนี้ไม่ได้ นอกจากนี้การปฏิบัติต่อกันต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม ยึดระเบียบวิธีตามกฎหมาย (Mclosky, 1964 : 361 - 382)

4. คนที่มีจิตใจและมีบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตย จะต้องสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง โดยติดตามข่าวสารการเมือง พுகุญปัญหาบ้านเมืองกับผู้อื่น และพยายามที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายของทางราชการ เช่น สนใจการเลือกตั้ง (Almond and Verbe, 1969 : 54)

5. คนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะต้องมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง หน้าที่พลเมืองก็ในสังคมประชาธิปไตย ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมาย การเสียภาษี การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม (Almond and Verbe, 1969 : 56)

6. คนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะต้องมองโลกในแง่ดีและมีความไว้วางใจผู้อื่น (Morris Rosenberg, 1956 : 690)

7. คนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะต้องรู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของทางราชการ เพราะถ้าปล่อยให้ฝ่ายหลังนี้ทำอะไรก็ได้โดยไม่มีการคัดค้าน มีการควบคุม มีการตรวจตรา หรือมีการเห็นยั้งยั้งเสียแล้ว อาจทำให้ฝ่ายนี้ฉวยเอาอำนาจปฏิบัติตามอำเภอใจ และเกิดความผิดพลาดขึ้นได้โดยง่าย ในประเทศเผด็จการคนส่วนมากมักจะมอบความไว้วางใจให้แก่ผู้มีอำนาจโดยสิ้นเชิง และปราศจากการโต้แย้งหรือวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ (Lucian W. Pye and Sydney Verbr, 1965 : 22)

8. คนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ต้องไม่มีความกลัวเผด็จการ หากคนส่วนใหญ่มีจิตใจกังขาว่า ยอมเป็นการยากที่การปกครองแบบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จ การมีจิตใจแบบเผด็จการอาจได้แก่การมอบความรับผิดชอบทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ การชอบใช้อำนาจเด็ดขาด การอ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ การนิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย การยึดมั่นในกานิยมแบบเดิม การไม่ยอมรับความเลวร้ายของบุคคล การไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น การนิยมอำนาจอ้างหรืออาจเรียกว่าลัทธิอำนาจนิยม (Dahl, 1950 : 91)

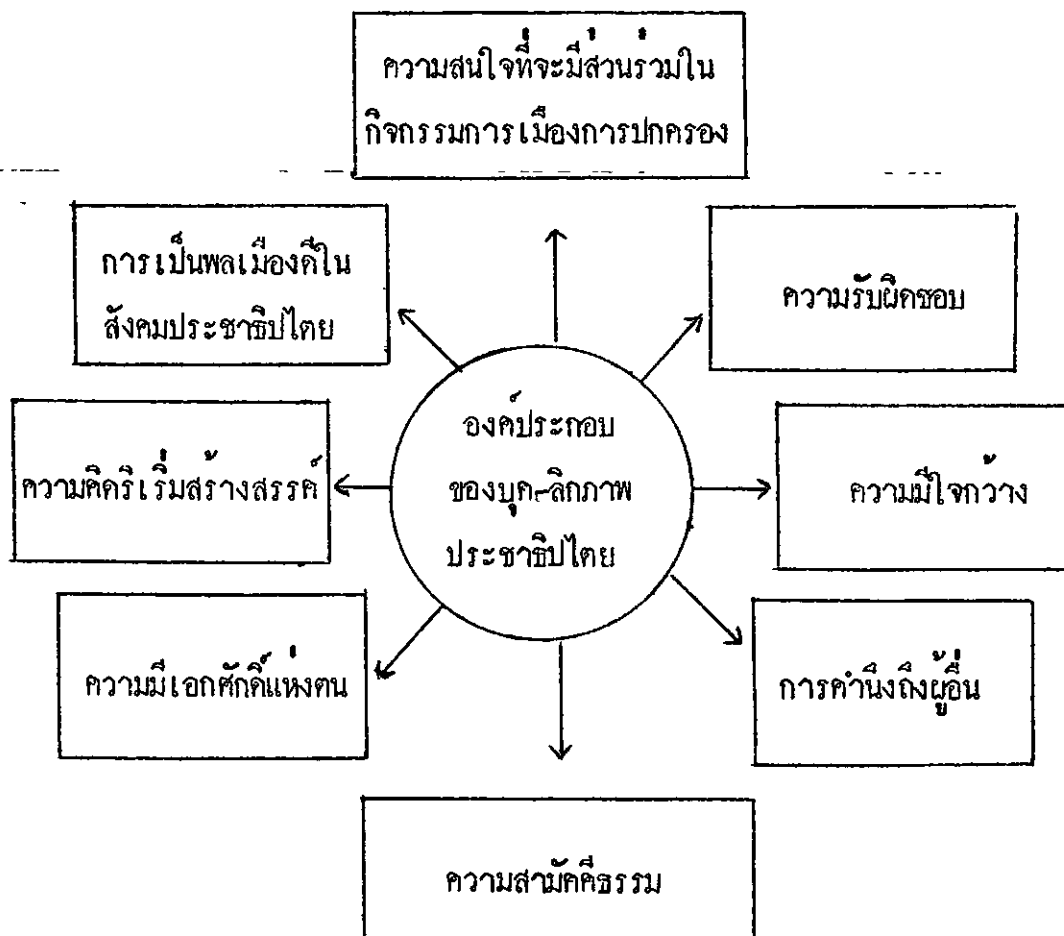
ส่วน Maslow (Maslow 1954:219-220) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า หมายถึง โครงสร้างของลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Character Structure) เช่น เป็นมิตรกับคนทุกชั้น ทุกสถานะทางการศึกษา ทุกวิถีการเมือง ทุกสีผิว และทุกเชื้อชาติ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเหล่านี้ และปรารถนาที่จะเรียนรู้จากบุคคลเหล่านั้นด้วย

นวลเพ็ญ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2517 : 152 - 154) ได้ตั้งสูตรประชาธิปไตยสำหรับครูไว้เป็น 6 ประการ เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมของคนว่า เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ สูตรประชาธิปไตย 6 ประการ มีดังนี้

1. "การยอมรับ" คือการเคารพในสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ด้วยกันและกันทั้งทางกาย, วาจาและใจ
2. "สามัคคีธรรม" คือการร่วมมือประชุมปรึกษาหารือ - วางแผนในการทำงานร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน (Group Decision Making)
3. "ปัญญาธรรม" คือการใช้ปัญญาในรูปของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ - พัฒนาแนวความคิด - คิดแบบสังเคราะห์และสร้างสรรค์ - รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล
4. "วินัยธรรม" รู้จักขอบเขต กติกา ส่วนในสิทธิและหน้าที่ ใจเสรีภาพ ในขอบเขต การมีวินัยตนเองมีทั้งวินัยตนเอง, วินัยต่อกลุ่ม และวินัยต่อสังคม
5. "คุณธรรม" ซึ่งได้แก่การมีศีลธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ปรารถนาดีต่อกัน
6. "สันติธรรม" คือการไม่สันติภาพในสังคมไม่มุ่งทำลาย และเอาเปรียบคนอื่น มุ่งประสานประโยชน์ในสังคมให้มากที่สุด

พ.ท. ประสาธ ทองภักดี ได้กล่าวปรากฏา เรื่องสังคมไทยกับประชาธิปไตย ณ ห้องประชุมกรมประชาสัมพันธ์ (7 ธันวาคม 2517) โดยเน้นให้เห็นว่าสังคมไทยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์ เพราะขาดองค์ประกอบของพฤติกรรมประชาธิปไตยหลายด้าน เช่น ขาดความอดทน ขาดเหตุผล ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจทางการเมือง (Politics of Passivity) ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

จะเห็นลักษณะนิยามของบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่ใกล้เคียงมานี้ ช่วยให้เป็นลักษณะ
 ธรรมชติของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่ามีขอบเขตกว้างขวางมากกว่าที่จะเป็นทัศนคติเพียง
 ก้านเดียว ลักษณะนิยามเหล่านี้ บางลักษณะยังมีรายละเอียดปลีกย่อยอีก และลักษณะนิยาม
 เหล่านี้ปรากฏว่ามีหลายอันซ้ำกัน หลายอันคาบเกี่ยวกับหลายอันที่พอจะไปได้กันได้ หลายอัน
 เป็นอิสระจากกัน หลายอันเป็นลักษณะใหญ่ หลายอันเป็นลักษณะย่อย และมีหลายอันที่ไม่สอดคล้อง
 กับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อให้ศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้งของไทย
 และของต่างประเทศ ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องคาบเกี่ยวกับกัน รวมทั้งสอดคล้องกับอุดมการณ์
 ประชาธิปไตยแล้ว จึงพอสรุปได้ว่าบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย ประกอบด้วย
 มิติหรือลักษณะนิสัยของบุคคลที่สำคัญ ๆ ดังนี้ คือการมีความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง
 การคำนึงถึงผู้อื่น ความมีเอกศักดิ์แห่งตน การมีฉันทกิจธรรม การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง และการเป็นพลเมืองดีใน
 สังคมประชาธิปไตย ข้อสรุปนี้สอดคล้องคล้อยกันกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตยของ ธงชัย ลักขณสุวรรณ (ธงชัย ลักขณสุวรรณ, 2517 : 10 - 13) ซึ่ง
 ได้วิเคราะห์ตามทฤษฎีของ ไอเซนค (Eysenck) และ กิลฟอร์ด (Guilford) พบว่า
 บุคลิกภาพประชาธิปไตยต้องประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความใจกว้าง การร่วมมือ
 การมีเอกศักดิ์แห่งตน ความคิดริเริ่ม การคำนึงถึงผู้อื่น และการเป็นพลเมืองดีในสังคม
 ประชาธิปไตย ซึ่งเราสามารถนำมาสร้างเป็นโครงแบบ (Model) ของบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตยได้ดังนี้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นการสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของครู - อาจารย์ มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในแง่ต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาวิจัยบางอันได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างและเหมือนกันในเรื่องของบุคลิกภาพพระราชูปถัมภ์ไทย ดังนี้

กิลลิส (Gillis, 1964 : 589 - 600) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาในสถานศึกษาฝึกหัดครู แห่งตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา จำนวน 701 คน เป็นชาย 279 คน เป็นหญิง 422 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปริญญาตรี และปริญญาโท ผลการวิจัยครั้งนั้นพบว่านักศึกษาชาย แสดงความต้องการสูงในด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะของบุคลิกภาพแบบอัตตาธิปไตย ส่วนนักศึกษาหญิงแสดงความต้องการสูงในด้านการต้องการเปลี่ยนแปลง การที่นักศึกษาชายมีความต้องการสูงในด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น อันเป็นพฤติกรรมที่ขาดความเคารพในบุคลิกภาพของผู้อื่น ซึ่งเป็นบุคลิกภาพพระราชูปถัมภ์ไทยโดยความเข้าใจว่า ผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญสนอง ไชโรเนตร (บุญสนอง ไชโรเนตร, 2515 : 78) ไม่ได้อธิบายเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับความต้องการระหว่างบุคลิกลักษณะต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบบุคลิกภาพมาอย่างระหว่างครูชาย ครูหญิง และพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าใจตนเอง การยอมรับผิด การออกทน แต่แตกต่างกันในด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และการเปลี่ยนแปลง คือครูชายต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นมากกว่าครูหญิง และครูหญิงมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าครูชาย ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพพระราชูปถัมภ์ไทย คือการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ส่วน ละออง พงษ์พานิช (ละออง พงษ์พานิช, 2513 : 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ได้ดัดแปลงมาจาก

Edward Personal Preference Schedule (E.P.P.S.) เป็นการศึกษามุมมองบุคลิกภาพ 15 ด้าน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มอาจารย์หญิง

1. ครูหญิงมีความต้องการขอความช่วยเหลือมากกว่าครูชาย ซึ่งเป็นลักษณะของการพึ่งตนเองน้อย
2. ครูชายมีความต้องการความเป็นระเบียบ ความต้องการเข้าใจตนเองมากกว่าครูหญิง

แมคเคลน (McClain, 1968 : 25 - 32) ก็ไ้ทำการศึกษาวัยนักศึกษา
ฝึกหัดครู ที่มหาวิทยาลัยเพนเนลล์ สหรัฐอเมริกา ในปีการศึกษา 1965 - 66 จำนวน 196 คน
เป็นชาย 74 คน หญิง 122 คน อายุเฉลี่ย 23 ปี หลังจากการฝึกสอนแล้ว อาจารย์ในเทศก์
ไ้ให้เกรด (grade) โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มดีเลิศ กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ
ไ้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ Point-Biserial Correlation และ Whitney
U-Test ระหว่างชายและหญิง จากผลการวิเคราะห์พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้าน
ความรอบคอบและความปรารถนาที่จะทำไ้ดีที่สุด ผลการศึกษาของแมคเคลนนี้ไ้เห็นว่า
นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีบุคลิภาพประชาธิปไตยในด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน
เพราะความละเอียดรอบคอบ ความปรารถนาที่จะทำงานไ้ดีที่สุด เป็นลักษณะหนึ่ง
(characteristic) ของผู้มีความรับผิดชอบ สำหรับทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
(creativity) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของบุคลิภาพประชาธิปไตย (Demo-
cratic Personality) สเตนและเฮนซ์ (Stein and Heinze, 1963 : 269 - 270)
ไ้ทำการศึกษามุค-บุคลิภาพขั้นปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวน 64 คน โดยใช้แบบสอบถาม
ด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่ไ้คัดเลือกมาจากแบบสอบถามของกิลฟอร์ด (Guilford) และ
ผลการศึกษานั้นปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ กับสติปัญญาต่ำ ไม่มี
ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วอลลัช และโคแกน (Wallach and Kogan,
1961 : 49) ไ้ทำการศึกษาเช่นเดียวกันนี้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน
ความคิดสร้างสรรค์ คะแนนสติปัญญา เท่ากับ .09 กิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 167)
ไ้เสนอรายงานที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์กับสติปัญญาของบุคคลที่ไ้ศึกษาเรื่องนี้ไ้หลายคน
เช่น ทอเรน ซึ่งไ้ทำการศึกษานิสิตชั้นปริญญาโทโดยใช้แบบทดสอบ Maller Analogist
Test วัดสติปัญญาและแบบทดสอบ DP-Test Composite วัดความคิดสร้างสรรค์
ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ - 0.2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เกี่ยวกับชายและหญิงนี้ ประกรณ กิจบำรุง (ประกรณ กิจบำรุง, 2513 : 79)
ไ้ทำการศึกษามุค-บุคลิภาพทางทัศนคติของชายและหญิง จำนวน 360 คน โดยใช้แบบสอบถาม
Aptitude Test วัดความสนใจผู้อื่น ความสนใจในอาชีพของตน ความสนใจในความ

เป็นไปของสังคม ผลการศึกษานี้ พบว่าชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

มัทนา ปิยะมาศ (มัทนา ปิยะมาศ, 2511 : 988) ได้สำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1406 คน เป็นชาย 415 คน หญิง 991 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจคุณลักษณะของครู 81 ข้อ มีลักษณะเช่นเดียวกับแบบสอบถาม EPPS อันประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ 6 ลักษณะ คือ การส่งเสริมให้กำลังใจ การยกย่องชมเชยนักเรียน เมื่อแยกตามเพศศึกษาพบว่า ครูหญิงมีความยุติธรรมมากกว่าครูชาย แต่ครูชายมีการพึ่งตนเองสูง ซึ่งเป็นลักษณะของการมีเอกศักดิ์แห่งตน (Self-Dignity) เมื่อเฝ้าทำการศึกษาโดยแยกคุณวุฒิพบว่า ครูที่มีปริญญา มีลักษณะการพึ่งตนเอง, ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, ความมีลักษณะเป็นผู้นำสูงกว่าครูประกาศนียบัตร ซึ่งการพึ่งตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลักษณะการเป็นผู้นำเป็นองค์ประกอบของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Strom (Strom, 1965 : 387 - 389) ซึ่งเฝ้าทำการศึกษานัก-ลักษณะของครูที่ได้รับปริญญาเอกทางการศึกษา จำนวน 125 คน มีอายุตั้งแต่ 26 - 60 ปี พบว่าครูกลุ่มนี้มีบุคลิกภาพสูงในด้านการแสดงออก ความมั่นใจในตนเองสูง มีความคิดอิสระ มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มีการเปลี่ยนแปลงมาก เป็นการสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Prall and Cushman (Prall and Cushman, 1964 : 442) ที่เฝ้าทำการศึกษานัก-ลักษณะของครู โดยการสัมภาษณ์ครู 150 คน ระหว่างครูที่มีคุณวุฒิส่ง กับครูที่มีคุณวุฒิต่ำ ผลการศึกษาของเขาพบว่า ครูที่มีคุณวุฒิส่ง มีความมั่นใจในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สูงกว่าครูที่มีคุณวุฒิต่ำ

ถวิล ลดาวัลย์ (ถวิล ลดาวัลย์, 2511 : 18) เฝ้าทำการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของครูในด้านการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ ๆ เมื่อแยกตามคุณวุฒิศึกษาแล้ว สรุปว่า ครูที่มีคุณวุฒิปริญญา มีความมั่นใจในการสอนและการแสดงความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีคุณวุฒิปประกาศนียบัตร ครูปริญญามีการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนใหม่ ๆ มากกว่า แต่ในด้านการรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อแยกตามอายุศึกษาแล้ว ครูที่มีอายุน้อย มีการเปลี่ยนแปลงมาก แต่ครูที่มีอายุมาก มีความรับผิดชอบและต้องการความยุติธรรมสูง ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

สำหรับในด้านความสนใจที่มีต่อการเมืองการปกครองนั้น จากผลการวิจัยของ อัลมอนต์ และ เวอร์บา (Almond and Verba, 1967 : 10 - 11) ได้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษเป็นปัจจัยสำคัญของ Political Socialization ที่จะทำให้บุคคลมีความรู้ ความสำนึกในทางการเมืองสูงขึ้น ตลอดจนมีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองและการปกครองของตน สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ บุคลิกภาพของ ผู้ที่เข้ามาศึกษา และผลการวิจัยทั้งสองท่านก็ได้สรุปเอาไว้ว่า บุคคลที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีความสนใจในทางการเมือง การปกครอง ตลอดจนต้องการมีส่วนร่วมในการเมืองสูงกว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในคานันของ สุจิต บุญบงการ (Suchit Bunbongkarn, 1968 : 122) ซึ่งสรุปไว้ว่า พวกที่สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เป็นผู้ที่ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญในทางการเมือง การปกครอง เป็นผู้สนใจในกิจการของรัฐบาล สนใจในผลประโยชน์ของตน จากงานวิจัยนี้เขาได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่สำเร็จชั้นอุดมศึกษาในสาขารัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง สูงกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และครุศาสตร์ เพราะความสนใจในทางการเมือง การปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการปกครอง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์ คัดค้าน เมื่อเกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นในสังคม ส่วนในด้านประสบการณ์ในการทำงาน สีน อุทัยแพน (สิน อุทัยแพน, 2511 : 3) ได้ทำการสำรวจความต้องการเพื่อเปรียบเทียบระหว่างครูเก่ากับครูใหม่ ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูเก่าต้องการความยุติธรรมและความมั่นคงในอาชีพสูง ส่วนครูใหม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าในการทำงานสำหรับความต้องการในการช่วยเหลือผู้อื่น ความต้องการที่จะใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่ที่ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างครูเก่ากับครูบรรจุใหม่ อีกท่านหนึ่ง ไพฑูรย์ เครือแก้ว (ไพฑูรย์ เครือแก้ว, 2513 : 47) ได้พูดถึงองค์ประกอบ และปัญหาของสังคมไทยว่า มีการเคารพอาวุโสในคนอายุ เนื่องจากสังคมไทยถือว่าคนที่มีอายุสูง เป็นคนที่มีความสุขุมรอบคอบ และมีการเคารพศรัทธาของสังคมมากกว่าคนที่มีอายุน้อย แต่ยกย่องในเรื่องความคิดริเริ่ม และการแสดงออกอย่างกล้าหาญ ในด้านความมีเอกลักษณ์แห่งตน (Self-Dignity) แบร์รี่ (Barry, 1967 : 58) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ

บุคลิกภาพบางอย่างของคนไทย ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้ชายไทยมักตัดสินปัญหาต่าง ๆ ด้วยเหตุผลและการพึ่งตนเอง ส่วนหนึ่งค่อนข้างจะหัวเก่าจากการศึกษาเหล่านี้ก็สรุปได้ว่า ผู้ชายมีเอกลักษณ์แห่งตนสูงกว่าหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อกุล วิเชียรเจริญ (อกุล วิเชียรเจริญ, 2515 : 141) ซึ่งได้ศึกษากำนิยมของคนไทย โดยการเปรียบเทียบระหว่างหญิงและชาย พบว่าผู้ชายมีการพึ่งตนเองสูงกว่า แต่ผู้หญิงมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากกว่าผู้ชาย ซึ่งการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นลักษณะหนึ่งของคนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในการคำนึงถึงผู้อื่น ซึ่งหญิงมีมากกว่าชาย

มานิต บุญประเสริฐ (มานิต บุญประเสริฐ, 2514 : 87 - 88) ได้ทำการศึกษาทัศนคติและความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครู สรุปว่า

1. ระหว่างอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง ไม่มีความแตกต่างกันในค่านั้ทัศนคติและความต้องการด้านวิชาชีพ คือทั้งสองฝ่ายต้องการความรู้พื้นฐาน เพื่อพัฒนาอาชีพของตน ต้องการความยุติธรรมในการทำงาน

2) ในค่านายมีความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัด คือ คนที่อายุต่ำกว่า 35 ปี ต้องการทักษะในการแก้ปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนคนที่อายุสูงกว่า 35 ปี ต้องการความยุติธรรมเป็นอันดับแรก

อบอวล หกสุวรรณ (อบอวล หกสุวรรณ, 2516 : 205) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของครูและแพทย์ โดยคนหยว่า ครูชายมีบุคลิกภาพในก่นถือคนเป็นใหญ่กว่าครูหญิง และยังมีมากกว่าแพทย์ชาย นอกจากนี้ประเทในสังคมไทย มีการเคารพความอาวุโส มีการเคารพครูแบบเคารพพระ ซึ่งเป็นครุมาแต่โบราณกาล ประเทคังกล่าวยังคงมาถึงทุกวันนี้ และอีกประการหนึ่ง สังคมไทยถือว่าชายเป็นผู้นำของครอบครัว และให้อิสระในกาหาง ๆ แก่ชายมากกว่าหญิง มาตั้งแต่เด็ก เมื่อมาเ้าอาชีพครู จึงทำให้ชายมีบุคลิกภาพถือคนเป็นใหญ่ สำหรับความสนใจในก่นการเมือง การปกครองนั้น ทินพันธ์ นาคะตะ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2514 : 78) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองการปกครอง ของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย ทั้งในระดับ Active Citizenship และ Participant Citizenship โดยใช้ข้อทดสอบ Democratic and Authoritarian Test ของมหาวิทยาลัย Vanderbilt

จากการศึกษาพบว่า ทักษะทางประชาธิปไตย (Democratic Attitude) ของคนไทย ยังไม่กว้างขวางนัก โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมในทางการเมือง การปกครอง อยู่ใน ระดับต่ำ ส่วนใหญ่จะถูกข่มขู่ด้วยทัศนคติที่ผิดคืออำนาจมาจากเบื้องบน เป็นลักษณะของ "อำนาจ นิยม" คนไทยมีการเคารพคนอื่นแต่ขาดเหตุผล คนไทยต้องการอิสระ เป็นลักษณะ "อิสระนิยม" แต่ขาดความรับผิดชอบ ขาดความรู้ลึกซึ้งในทางการเมือง คนไทยยึดบุคคลมากกว่าเหตุผล และหลักการ จึงทำให้การรวมกลุ่มต่าง ๆ (pressure group) เป็นไปอย่างหละหลวม (Loosely Structure) ในบางครั้งก็ปราศจากจุดหมายปลายทาง ในการศึกษาพบว่า ระหว่างนิสิตชายและนิสิตหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านความสนใจในทาง การเมือง คือ นิสิตชายมีความสนใจในทางการเมืองสูงกว่านิสิตหญิง ผลการศึกษานี้สอดคล้อง กับผลการศึกษาของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (รัฐศาสตร์ 2516 : 61) ที่ไ้ทำการศึกษาลักษณะบางประการในสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย พบว่าพลเมืองไทยระหว่างชายกับหญิง มีความสนใจในทางการเมืองแตกต่างกัน คือ ชายมีความสนใจในทางการเมืองสูงกว่าหญิง ส่วนความแตกต่างในด้านอายุของพลเมืองนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการวางพื้นฐานประชาธิปไตย

✕บรรพท วิรัสัย (บรรพท วิรัสัย, 2516 : 1 - 3) ได้ทำการศึกษาความสนใจ ในทางการเมือง การปกครอง ของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความสนใจในทางการเมือง การปกครองอยู่ในระดับต่ำ ทั้งการเมืองในระดับ ประเทศ และการปกครองในระดับท้องถิ่น ประชาชนถึงร้อยละ 67 ไม่รู้จักชื่อผู้ว่าราชการ จังหวัด อันแสดงว่าประชาชนไม่สนใจในผลประโยชน์ของตนเองเท่าที่ควร เมื่อแยกตามเพศ และอายุของประชาชน ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความสนใจในทางการเมืองและการปกครอง ท้องถิ่น การศึกษานี้เป็นการสอดคล้องกับการศึกษาของทินพันธุ์ นาคะตะ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2514 : 113) ที่ว่าคนไทยมีความสนใจการเมืองและการปกครองในระดับ Partipitant Citizenship อยู่ในระดับต่ำ ส่วน (เกรียง กิริติกกร) (เกรียง กิริติกกร, 2517 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังประชาธิปไตยในสังคมไทย เรายังจะเน้นที่ระบบการปกครอง

ธีในเรื่องราวรูปธรรม แต่เราไม่ได้นั้นในเรื่องคุณสมบัติ หรือบุคลิกลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยนั้น
 ว่าจะไร้ม่าง เราไม่ไปพูดถึงคุณสมบัติเหล่านั้นเลย ในการดำเนินการศึกษา โดยเฉพาะ
 การปลูกฝังบุคลิกลักษณะประชาธิปไตยนั้น เราฝึกพละและครูเองในปัจจุบันก็ยังขาดบุคลิกลักษณะ
 ประชาธิปไตยที่สำคัญ ๆ หลายท่าน เช่น ท่านความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ คำกล่าว
 ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตรงกับผลการวิจัยของ อุไร สียากาศ
 (อุไร สียากาศ, 2510 : 60) ซึ่งได้ทำการวิจัยประชาธิปไตยของครูโรงเรียนมัธยม
 พบว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบุคลิกลักษณะไม่เป็นประชาธิปไตย จึงทำให้ผลการสอนและการปกครอง
 ไม่เป็นประชาธิปไตยด้วย การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วรวีทย์ วสันตสาร
 (วรวีทย์ วสันตสาร, 2517 : 6) ที่ได้กล่าวถึงจุดบกพร่องในการส่งเสริมประชาธิปไตยใน
 โรงเรียน ในสถาบันฝึกหัดครูไว้ว่า "ครูไทยไม่เคยเป็นประชาธิปไตย" เพราะบุคลิกลักษณะ
 และน้ำใจไม่เป็นประชาธิปไตย ครูยังกุมอำนาจไว้เมื่อแต่เดิมนั้น จึงทำให้ผลการสอนอบรม
 และการหยิมนับประชาธิปไตยให้เด็กไม่ไคผล" ถึงที่ สุกิจ เหลาสุณทร (สุกิจ เหลาสุณทร,
 2517 : 200 - 201) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดในเรื่องประชาธิปไตย ที่สังคมไทยกำลังเรียก
 ร้องนั้น จะต้องเริ่มต้นที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา แต่เด็กที่จบจากโรงเรียนไม่มีความ
 รู้สึก ไม่มีความคิดในเรื่องประชาธิปไตยเพียงพอ เพราะโรงเรียนไม่มีการปฏิบัติ ไม่มีบรรยากาศ
 ประชาธิปไตยเท่าที่ควร ครูเองก็ขาดน้ำใจ และความคิดแบบประชาธิปไตย จึงทำให้การ
 ปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตยในตัวของเด็กไม่ไคผลอันเป็นผลสะท้อนให้สังคมไทยวิกฤติการณ์ใน
 เรื่องประชาธิปไตย (Crisis of Democracy) ไม่รู้จักจบสิ้น) คำกล่าวนี้สนับสนุนกับ
 ผลการวิจัยของ สุจิต บุญบงการ (สุจิต บุญบงการ, 2513 : 19) ที่ได้ทำการศึกษา
 เรื่อง "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย" พบว่าสังคมของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
 เป็นสังคมที่สอนให้ยอมรับอำนาจและใช้อำนาจที่ขาดเหตุผล เพราะการ
 อบรมสั่งสอนในมหาวิทยาลัยเน้นให้นิสิต นักศึกษา เชื่อฟังและเคารพยำเกรงโดยปราศจากเหตุผล
 ทำให้คนไทยกลายเป็นบุคคลที่มี Authoritarian Personality จะเห็นได้จากแบบแผน
 ของการ Socialization โดยการอบรมนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ให้ยอมรับอำนาจคำสั่ง
 ของพวกเรานี้ โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้น นั้น จะมีผลทำให้พวกนี้เมื่อขึ้นไปอยู่ในชั้นสูง

หมดฐานะเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ก็จะกลายเป็นผู้ทนมในอำนาจ มีความภูมิใจที่ได้แสดงออกซึ่งความมีอำนาจและอบรมใหญ่โตเข้ามาอยู่ในมือเชื่อฟังในอำนาจของพวกเขาคือไป ลักษณะเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ของไทย ซึ่งไม่แตกต่างไปจากลักษณะทั่ว ๆ ไปของสังคมไทยเท่าใดนัก คนไทยเป็นผู้ถูกอบรมให้ยอมรับในอำนาจโดยขาดเหตุผล และเกรงอกเกรงใจผู้มีอำนาจไว้ความตั้งแต่เป็นเด็ก ๆ การอบรมในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันชั้นสูงเช่นนี้เป็นการเน้นสิ่งที่สังคมไทยยอมรับนั่นเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามาแล้วจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ยาก และจะทำให้เขาเป็นผู้ยอมรับอำนาจโดยง่ายโดยไม่เห็นเหตุผล

ลักษณะของ Authoritarian Personality หรือบุคลิกภาพแบบเผด็จการ ออดอร์โน (T.W. Adorno, 1950 : 19) ได้กล่าวว่า เป็นบุคลิกภาพที่ขัดกับความเป็นประชาธิปไตย แม้ว่า "อำนาจ" หรือ Authority นั้นจำเป็นจะต้องมีไม่ว่าในสังคมประชาธิปไตยหรือสังคมแบบเผด็จการก็ตาม แต่ลักษณะการใช้อำนาจและการยอมรับอำนาจในสังคมทั้งสองนี้ต่างกัน อย่างน้อยในสังคมประชาธิปไตย หรือบุคลิกภาพประชาธิปไตย (Democratic Personality) จะมีการยอมรับอำนาจ เฉพาะอำนาจที่ได้รับการกลั่นกรองอย่างถูกต้องตามแบบของประชาธิปไตย และไม่ยอมรับอำนาจแบบที่ผิดไปจากความยุติธรรมและกฎเกณฑ์ที่วางไว้ นอกจากนั้นผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไม่ค่อยนิยมใช้อำนาจในการแก้ไขข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ ดังที่ มาร์ติน ลิพเซต (Martin Lipset, 1963 : 39 - 40) ได้กล่าวไว้ว่าโดยทั่ว ๆ ไป ผู้ที่มีการศึกษาสูง มักจะเป็นผู้ที่เชื่อฟัง เคารพในเหตุผล นิยมการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยการประนีประนอม หรือฟังเสียงส่วนมากมากกว่าผู้มีการศึกษาค่ำ ที่มองเห็นการใช้กำลังอำนาจเป็นวิธีการขจัดข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นลักษณะของ Authoritarian Personality อันเป็นบุคลิกภาพที่ตรงข้ามกับ Democratic Personality โดยสิ้นเชิง เกี่ยวกับ Authoritarian Personality นี้ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และ รอส ฟรีซเซีย (Narong Sinsawasdi and Ross Frizzia, 1974 : 66) ได้ทำการศึกษาและสรุปไว้ว่า คนไทยส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพเป็นแบบ Authoritarian Personality คือลักษณะอ่อนน้อม และรับฟังโดยไม่โต้แย้งกับบุคคลที่มีอำนาจมากกว่า อายุมากกว่า เช่น ญาติผู้ใหญ่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ก็จะไม่เห็นด้วยกับบุคคลเหล่านั้นก็จะนิ่งเฉยไม่แสดง

ความคิดเห็นคุณค่าในขณะเดียวกันก็ไม่ต้องการให้ผู้อื่นอำนาจน้อยกว่า แสดงความขัดแย้งคัดค้าน เพราะจะทำให้เสียหน้า ลักษณะเหล่านี้มีอยู่ทั่วไปในสังคมไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา บุคลิกภาพของคนไทยให้เป็นประชาธิปไตยอย่างยิ่ง เพราะ Sidney Verba (Sidney Verba, 1965 : 141) ก็กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังทัศนคติ หรือบุคลิกภาพให้คนเป็น ประชาธิปไตยโดยรวดเร็ว นั้น ไม่ใช่ของง่าย ไม่เหมือนกับการเรียนรู้เพียงว่า ประชาธิปไตย คืออะไร ซึ่งเป็นง่าย การจะไต่ถามถึงทัศนคติและบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น ต้องไต่ถามจาก กระบวนการอบรมปลูกฝัง (Socialization Process) รวมทั้งจะต้องอยู่ในสังคมที่มี บรรยายากเป็นประชาธิปไตยจริง ๆ ในงานศึกษานั้น ลีจิต วีระเวคิน (ลีจิต วีระเวคิน, 2516 : 9 - 10) ก็ชี้ให้เห็นว่า ศาสนามีบทบาทอย่างมากต่อความคิดและทัศนคติของ มนุษย์ คำสอนของพุทธศาสนา นวามมีผลต่อบุคลิกภาพและนิสัยของคนไทย แก่นแท้ของพุทธศาสนา ในเรื่อง อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา ทุกอย่างไม่เที่ยง ชีวิตนี้เป็นทุกข์ และไม่มีตัวตน พุทธศาสนาจึงเน้นหนักในเรื่องความสงบทางใจ และการระงับกิเลส โดยการขจัดความโลภ โกรธ และหลง ถ้าหากขจัดได้ก็ไม่ต้องตกอยู่ในวัฏสงสาร ซึ่งเป็นปรัญญาแห่งการหนีทุกข์ โลกวัตถุ (Secular) ทั้งนี้เพื่อความสงบในใจของจิตใจ (Spiritual) เมื่อการ ยุบผันและการเน่นอยู่ด้วยความสงบทางใจ และการสร้างกุศลในโลกจิต ความผูกพันต่อโลกวัตถุ และสถาบันทางสังคม ซึ่งไม่ใช่ศาสนา เช่น สถาบันการเมือง สถาบันการปกครอง จึงเป็น สิ่งที่ไม่มีความสำคัญพอ เพราะทุกคนมีตัวเองเป็นเครื่องกำหนดชีวิต โดยมีกรรมเป็นเครื่องชี้ และ "ความดี" หรือ "กรรมดี" ย่อมที่ ความโดยอ้อมถึงถึงคำสอนในทางศาสนามากกว่า หน้าที่พลเมือง หน้าที่ต่อประชาคม ความรับผิดชอบ ความยุติธรรมต่อสังคม อันเป็นหลักการ ใหญ่ของสังคมส่วนรวม ทุกคนจึงมีความรับผิดชอบตนเองโดยลำพัง เพราะทุกคนมีกรรม เป็นเครื่องกำหนด ดังนั้นจึงยอมทนอดกลั้นไม่ยุติธรรม (ในความหมายของระบบการเมือง การปกครอง) หรืออดทนอดกลั้นอดเสียหลักการ คนไทยจึงมีลักษณะ Care Free คือไม่ค่อย ยินดียินร้ายต่อบริโชนในระบบการเมือง หรือไม่ค่อยมีความรู้สึกลัวความผิดที่ปกป้องสิทธิ และความยุติธรรมทางการเมือง การปกครอง ลักษณะหรือบุคลิกภาพเหล่านี้ ย่อมขัดต่อการ พัฒนาระบบประชาธิปไตย เช่น การปกครองท้องถิ่นของลมเหลว เพราะถ้าแต่ละคนไม่สนใจ

ถือว่าไม่ใช่ธุระของตน และตนไม่ควรเกี่ยวข้องกับเรื่องของบ้านเมือง ของรัฐบาล ของผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับการศึกษาของ Richard E. Dawson และ Kenneth Prewitt (Richard E. Dawson, 1969 : 515) ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองของไทยว่า เนื่องจากการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นของใหม่สำหรับคนไทย มีคนไทยเป็นจำนวนไม่น้อยที่ยังมีจิตใจ ความเชื่อ ยึดมั่นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิม สถาบันต่าง ๆ ที่พบพบาห์ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ยังไม่ได้อบรมกล่อมเกล่าจิตใจ และบุคลิกภาพของคนไทย ให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากนัก ทั้งนี้แม้ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สถานที่ทำงาน และสื่อมวลชน จึงทำให้คนไทยมีจำนวนไม่น้อยที่ยังยึดมั่นในความเชื่อและค่านิยมแบบเดิม เช่น นิยมต่อระบบเวาชนูตนาย การอ่อนน้อมยอมว่านต่อผู้มีอำนาจ การคัดค้านใจ การวิเริ่ม และการเปลี่ยนแปลงพามาจากเบื้องบน การยึดถือความแตกต่างเกี่ยวกับฐานะของบุคคลและการถือว่ากิจกรรมของบ้านเมืองเป็นเรื่องของหลวง ชาวบ้านไม่เกี่ยวข้องเป็นต้น)เกี่ยวกับบุคลิกภาพโดยทั่วไปของคนไทยนี้ ไพบูลย์ รัตนาภังคะ (ไพบูลย์ รัตนาภังคะ, 2514 : 66) ได้ทำการศึกษาว่า คนไทยมีบุคลิกภาพแบบ ๆ 18 ประการ อันได้แก่

1. รักสันติ
2. ชอบสนุก
3. เผื่อแผ่
4. ถอดตน
5. สบาย
6. เชิดกรรพ
7. ชอบใบ้โอฬาริทธิ
8. ขอมตามผู้มีอำนาจ
9. ไม่เอาจริงเอาจัง
10. ชอบวิเศษ แะชาคกิกกา
11. เมตตา กรุณา
12. กตัญญู

13. ขี้เกรงใจ
14. ขากระเป๋ยบ ขากวีนัย
15. เชื้อโซกลาง
16. เกรงเอาวุโส
17. ขอบท่างามี่เกียรติ
18. ขอบท่างามักชีโรยหน้า

จากบุคลิกภาพหนึ่ง-ไทยสมัย-รัตนจักรจะ-ได้สรุปเอาไว้—ก็จะเห็นว่าบุคลิกภาพของคนไทยหลายประการที่ขัดแย้งกับความเป็นประชาธิปไตย เช่น ลักษณะนิสัย การขากระเป๋ยบ การเชื้อโซกลาง การยอมตามผู้นำอำนาจโดยปราศจากเหตุผล การชอบวิสัระแต่ขาดการศึกษา การเกรงใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญกุล สิทธิวงศ์ (เพ็ญกุล สิทธิวงศ์, 2516 : 15) ที่กล่าวว่า ความเกรงใจมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพของคนไทยไม่เป็นไปตามคัสตอมของโลกกล่าวหาว่า ความเกรงใจมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพของคนไทยไม่เป็นไปตามคัสตอมของโลก กล่าวหาว่า การทำงานร่วมกันขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือในการประชุมร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาใด ๆ ผู้น้อยแต่ความเกรงใจผู้ใหญ่ผู้นาววุโส จนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และไม่เกิดความคิดริเริ่ม ซึ่งตรงกับทฤษฎีของ Hutton and Bussett (Hutton and Bussett, 1958 : 332) ที่ว่า "ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะของผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทุกคนมีความคิดเป็นอิสระ" และจากความวิตกกังวลและได้รับการฝึกให้เป็นบุคคลแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลต่อสาธารณชน" ฉะนั้นจากเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. อาจารย์ในวิทยาลัยครู โดยส่วนรวมนับุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ
2. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ กับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ นำนจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน
4. อาจารย์ที่มีอายุมาก กับอาจารย์ที่มีอายุน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน
5. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

วิธีคำนวณการ-

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการทดลองกับอาจารย์วิทยาลัยครู สังกัด
กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2517 จำนวน 315 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกระทำเป็น-2 ตอน คือ

ก. การเลือกวิทยาลัยเพื่อใช้ในการศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยครูทั่วประเทศ มีทั้งหมด
29 แห่ง จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้น (Stratified Random Sampling) โดย
แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ออกเป็น 4 ภาค ซึ่งได้แก่ ภาคเหนือ มีวิทยาลัยครู 4 แห่ง ภาคใต้
มีวิทยาลัยครู 4 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิทยาลัยครู 6 แห่ง และภาคกลางมีวิทยาลัยครู
15 แห่ง รวมอาจารย์วิทยาลัยครูทั้งสิ้นจำนวน 3,868 คน แล้วจึงสุ่มวิทยาลัยครูในแต่ละภาค
ขึ้นมาภาคละ 1 แห่ง โดยผู้วิจัยถือว่าวิทยาลัยครูที่สุ่มขึ้นมาได้ทั้ง 4 แห่งนี้ จะเป็นตัวแทนของ
วิทยาลัยครูทั่วประเทศ

วิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง ที่สุ่มได้มีดังนี้ คือ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เป็นตัวแทนของ
วิทยาลัยครูภาคใต้ วิทยาลัยครูธนบุรี เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูภาคกลาง วิทยาลัยครู
มหาสารคาม เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยครูลำปาง
เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ

ข. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการศึกษา เมื่อเลือกวิทยาลัยครูได้ 4 แห่งแล้ว
ก็เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง อย่างมีระบบ (Systematic Sampling) ทั้งนี้
ในการส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครู 4 แห่ง ก็เสนอแนะผู้อำนวยการให้แจกแบบสอบถาม
อย่างมีระบบ โดยถือตามบัญชีของครูอาจารย์ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง แล้วเลือกแจกแบบสอบถาม
หมายเลข 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, ... ตามบัญชีของครูอาจารย์ในแต่ละวิทยาลัยนี้ ฯ

จะเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้ง 4 ภาค จำนวน 315 คน

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครูที่ใช้ในการศึกษา	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด	จำนวนอาจารย์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคิดเป็นร้อยละ
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	185	92	50
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	210	105	50
วิทยาลัยครูลำปาง	127	64	50
วิทยาลัยครูธนบุรี	108	54	50
รวม	630	315	50

การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง โดยทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้อำนวยการแต่ละแห่งได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ศึกษาคอบแบบสอบถามนั้น จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 315 ฉบับ ปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จริง ๆ กลับคืน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.74 ดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง ๒ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับคืนมา

วิทยาลัยครูที่ใช้ในการศึกษา	แบบสอบถามที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	92	80	86.96
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	105	100	95.24
วิทยาลัยครูลำปาง	64	58	90.63
วิทยาลัยครูชนบุรี	54	32	59.26
รวม	315	270	85.74

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 52 ข้อ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 8 ตอน คือ

1. แบบสอบถามวัด บุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ
2. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านความมี จังหวะ จำนวน 8 ข้อ
3. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านการคำนึงถึงผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ
4. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรม จำนวน 5 ข้อ
5. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านความมีเอกลักษณ์แห่งตน จำนวน 8 ข้อ
6. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านความกตัญญู เริ่มสร้างสรรค์
จำนวน 5 ข้อ
7. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม
ประชาธิปไตย จำนวน 7 ข้อ
8. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม
การเมืองการปกครอง จำนวน 6 ข้อ

ในการนำแบบสอบถามไปใช้นั้น ผู้ตอบจะเป็นผู้พิจารณาตามความคิดเห็นของตนเอง
อย่างอิสระ เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นและแนวทางการประพฤติปฏิบัติไม่เหมือนกัน
แบบสอบถามจึงกำหนดความคิดเห็นไว้เป็น 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างมาก

เห็นด้วย

ไม่มีความเห็น

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

ทั้งนี้ในการตอบแบบสอบถาม เมื่อใครมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด ก็เกี่ยวกับ
สถานะการต่าง ๆ ในแบบสอบถามนั้น ก็ให้กาเครื่องหมาย (✓) ให้ตรงกับข้อความนั้น ๆ

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน พิจารณาจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง คือ ถ้าตอบว่า

เห็นด้วยอย่างมาก ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่มีความเห็น ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ -2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างมากให้ 1 คะแนน

ยกเว้นข้อ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 19, 20, 21,

24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44

45, 46, 47, 49, 50 จะให้คะแนนกลับกัน คือ

ไม่เห็นด้วยอย่างมาก ให้ 5 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่มีความเห็น ให้ 3 คะแนน

๔๖
เหินกวย

๒
๒๒

ให้เกวຍอย่างมาก

ไต่ 1 กระแสน

วิธีสร้างเกรงใจ ผู้วิจัยไต่ถามเป็นการเป็นงาน ๆ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีประชาธิปไตย ทฤษฎีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ศึกษาเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ตรงตามเนื้อหา

2. อาศัยความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาแบบสอบถามของลิเคิร์ต (Likert Scale) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปรบกวนคณะกรรมการควบคุมการเขียน
 ปริมาณินพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบ เพื่อให้ออกความทรงตามเนื้อหาและชัดเจนยิ่งขึ้น
 (Expert Judgement)

4. นำแบบสอบถามที่ดัดแปลงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Pre-Test) กับอาจารย์
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 100 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถาม

๕. เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว จึงได้รวบรวมเข้ามาวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงภายในของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ค่าอัตราส่วนวิกฤต t เป็นการสถิติสำคัญที่ใช้ในการตรวจสอบจากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25 % ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า แบบสอบถามมีค่าอัตราส่วนวิกฤต t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t = 2.660$) จำนวน 43 ข้อ และที่ระดับ .05 ($t = 2.000$) มีจำนวน 9 ข้อ ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงภายในอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้

6. หากหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยวิธีแบ่งครึ่งข้อสอบ (Split-half) และนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดย

ไขสูตรของสเปียร์แมนบราวน์ (Spearman-Brown) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบ
 สอบถามทั้งฉบับ .8744 ซึ่งแสดงว่า เครื่องมือที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดสูงพอที่
 จะเชื่อถือได้ ในการที่จะวัดครั้งต่อไป.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งการแปลความหมายของการวิเคราะห์เหล่านั้น เพื่อความสะดวกและให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่จะใช้ดังนี้

สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการอ่านตาราง ผู้ศึกษาต้นควาจะใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อดังนี้

X	แทนคะแนนดิบ
$\bar{X}$	แทนคะแนนเฉลี่ย
N	แทนจำนวนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทนผลรวมของคะแนนดิบ
ΣX^2	แทนผลรวมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง
S	แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทนความแปรปรวนของคะแนน
P	แทนเปอร์เซ็นต์ไทล์
χ^2	แทน Chi-Square
SS	แทน Sum Square
MS	แทน Mean Square
df	แทน Degree of freedom
t	แทนอัตราส่วนวิกฤติใน t -distribution
F	แทนอัตราส่วนวิกฤติใน F -distribution
f_o	แทนความถี่ที่ไดจากการสังเกต
Cf_o	แทนความถี่สะสมของความถี่ที่สังเกตได้

Cp_o แทนอัตราส่วนสะสมที่สังเกตได้

Cp_e แทนอัตราส่วนสะสมที่คาดหวัง

$D = \max |(Cp_o - Cp_e)|$ - แทนค่าสถิติที่เบี่ยงเบนมากที่สุดของ KOLMOGOROV-SMIRNOV Test

บุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน ในวัฏเขรรอบแทนดังนี้

A	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านความรับผิดชอบ
B	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านความมีใจกว้าง
C	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านคำนึงถึงผู้อื่น
D	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรม
E	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านความมีเอกลักษณ์แห่งตน
F	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านความกตัญญูเริ่มสร้างสรรค์
G	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย
H	แทนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค โดยดังนี้

1. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวม และการศึกษาลักษณะเด่น คอย ของบุคลิกภาพประชาธิปไตยในกลุ่มอาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยระดับสูง และกลุ่มอาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยระดับต่ำ

ก. จากสมมุติฐานที่ว่า "อาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวม น่าจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ"

หาเปอร์เซ็นต์ไทล์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพื่อแบ่งระดับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

เป็นกลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ โดยถือว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไคคะแนนในการทดสอบสมมติฐานสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ 75 เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง กลุ่มตัวอย่างที่ไคคะแนนอยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 ถึง 75 เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไคคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 270 คน จึงได้ผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง 66 คน บุคลิกภาพประชาธิปไตยปานกลาง 141 คน และบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ 63 คน แล้วทดสอบสมมติฐานโดยใช้ KOLMOGOROV-SMIRNOV Test เพื่อเป็นการตรวจสอบการกระจาย (Distribution) ของกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตาราง 3

ตาราง 3 การตรวจสอบการกระจายของกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในระดับสูง ปานกลาง และระดับต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	f_o	Cf_o	Cp_o	Cp_e	$Cp_o - Cp_e$	$1.36/\sqrt{N}$
บุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับสูง	66	270	1.00	1.00	0	0.0827
บุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง	141	204	.76	0.8413	-0.0813	
บุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ	63	63	.2333	0.1587	0.0746	

$|D|$ 0.0813 ที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า ความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มอาจารย์ทั้งหมด กระจายแบบปกติ หมายความว่า การวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวมมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข. การศึกษาบุคลิกภาพที่เด่นและถ้อยของกลุ่มอาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยสูง และ
กลุ่มอาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยต่ำ

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น
2 กลุ่ม คือ อาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยสูง จำนวน 66 คน และกลุ่มอาจารย์ที่เป็น
ประชาธิปไตยต่ำ จำนวน 66 คน เพื่อศึกษาว่า อาจารย์ที่เป็นประชาธิปไตยสูง และอาจารย์
ที่เป็นประชาธิปไตยต่ำ จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยเด่นหรือถ้อย ในค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตยใน 8 ด้าน อันได้แก่ ความรับผิดชอบ (A) ความความมีใจกว้าง (B)
ความการก้าวมถึงผู้อื่น (C) ความการมีสำนึกศีลธรรม (D) ความการมีเอกสิทธิ์แห่งตน (E)
ความความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) ความการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย (G)
ความความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง (H) โดยการวิเคราะห์
หาค่าเฉลี่ย หาค่าความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพของอาจารย์วิทยาลัย-
ครู ว่ามีลักษณะความเป็นประชาธิปไตยเด่นหรือถ้อยในด้านใด โดยใช้ F-Test เป็นสถิติ
ในการตรวจสอบ ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตาราง 5

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ

บุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน	N	$\bar{X}$	S	S^2
(A)	66	42.0303	6.4473	41.5683
B	66	51.5000	7.3259	53.6692
C	66	49.0758	5.2103	27.1480
C	66	43.9697	7.5752	57.3837
E	66	58.8030	7.5787	57.4375
F	66	52.8758	9.6887	93.8760
G	66	41.3485	6.1781	38.1690
H	66	53.5356	11.2990	127.6685
รวม	528	48.7673	7.6629	62.1150

ตาราง 5 การทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน
ของคณูอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between	$a - 1 = 7$	13,730.5152	1,961.5022	.0123
Within	$N - a = 520$	72,711,149.8181	1,590,959.9035	
Total	$N - 1 = 527$	82,724,880.3333		

$$F \text{ ที่ระดับ } .05 = 2.01$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 ปรากฏว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน
ของอาจารย์วิทยาลัยกรไม่แตกต่างกัน นั่นคือ คณูอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ
ไม่มีบุคลิกภาพคนโกเตนหรือคอยแถยงใด.

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคณูอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง

บุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน	N	$\bar{X}$	S	S^2
A	66	57.4242	7.3715	54.3403
B	66	75.3636	4.9251	24.2573
C	66	57.9848	4.5775	20.9536
D	66	55.6515	13.5935	184.7844
E	66	78.0890	6.2799	39.4378
F	66	68.7424	19.1779	367.7442
G	66	57.1818	6.9313	48.0434
H	66	64.5606	6.4190	41.2040
Total	528	64.3747	8.6595	97.6019

ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน
ของครูอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between	$a - 1 = 7$	36,040.2350	5,148.6050	12.3625*
Within	$N - a = 520$	51,129.5150	98.8260	
		87,169.7500		

*F. ที่ระดับ .05 = 2.01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 ปรากฏว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้านของ
กลุ่มอาจารย์ ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งหมายความว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์กลุ่มนี้ จะต้องมีค่าที่เกินและค้อยอย่าง
แน่นอน เพื่อทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน ของอาจารย์กลุ่มนี้
เป็นรายๆ ผู้วิจัยใช้ค่า Q-Statistic เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลการ
เปรียบเทียบกันแล้วในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่า Q - Statistic ของบุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน
ของกตุบอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง

บุคลิกภาพ ประชาธิปไตย 8 ด้าน		D	G	A	C	H	F	B	E
		55.6515	57.1818	57.4242	57.9848	64.5606	68.7424	75.3636	78.0890
D	55.6515	—	1.7503	1.7724	2.3333	8.909*	13.0909*	19.7121*	22.4375
G	57.1818		—	.2424	.0830	7.1788*	11.5606*	18.1818*	20.0972*
A	57.4242			—	.05606	7.1364*	11.3182*	17.9394*	21.6648*
C	57.9848				—	6.5758*	10.7576*	17.3788*	20.1042*
H	64.5606					—	4.1818	10.8030*	13.5284*
F	68.7424						—	6.6212*	9.3466*
B	75.3636							—	2.7254
E	78.0890								—
r			2	3	4	5	6	7	8
q .95 (r, ∞)			2.77	3.31	3.63	3.86	4.08	4.17	4.29
$\sqrt{(MS\ Error/n)q}$		.95	3.386	4.0465	4.4621	4.7189	4.9878	5.0978	5.2445

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 ปรากฏผลดังนี้

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพทางค่านิยมค้ำชูธรรม(D) และค่านิยมเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพทางค่านิยมค้ำชูธรรม(D) และค่านิยมรับผิดชอบ (A) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงจะมีบุคลิกภาพทางค่านิยมค้ำชูธรรม (D) และค่านิยมคำนึงถึงผู้อื่น (C) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพทางค่านิยมเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และค่านิยมรับผิดชอบ (A) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพค่านิยมเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และค่านิยมคำนึงถึงผู้อื่น (C) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพค่านิยมรับผิดชอบ(A) และค่านิยมคำนึงถึงผู้อื่น (C) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพค่านิยมสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) และค่านิยมคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพค่านิยมมีใจกว้าง (B) และค่านิยมมีเอกลักษณ์แห่งตน (E) ไม่แตกต่างกัน
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพค่านิยมสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) และค่านิยมค้ำชูธรรม (D) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้ จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ค่านิยมสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) เติมนกว่าค่านิยมค้ำชูธรรม (D)
- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพค่านิยมค้ำชูธรรม (D) และค่านิยมคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงความกตริเริ่มสร้างสรรค์ (F)

เกณฑ์ค่าสามัคคีธรรม (D)

– กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ คำนึงการมีใจกว้าง (B) และสามัคคีธรรม (D) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ

อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงการมีใจกว้าง (B) เกินกว่าสามัคคีธรรม (D)

– กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ คำนึงสามัคคีธรรม (D) และคำนึงการมีเอกสิทธิ์แห่งตน (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงการมีเอกสิทธิ์แห่งตน (E) เกินกว่าสามัคคีธรรม (D)

– กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ คำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และคำนึงความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง (H) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) เกินกว่าคำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G)

– กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ คำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และคำนึงความกตริเริ่มสร้างสรรค์ (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงความกตริเริ่มสร้างสรรค์ (F) เกินกว่าคำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G)

– กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ คำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และคำนึงการมีใจกว้าง (B) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงการมีใจกว้าง (B) เกินกว่าคำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G)

– กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ คำนึงการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และคำนึงการมีเอกสิทธิ์แห่งตน (E) แตกต่างกันอย่างมี-

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความ
มีเอกัตถ์แห่งตน (E) เกินกว่าค่าการเบี่ยงเบนมาตรฐานในสังคมประชาธิปไตย (c)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ (A)
และความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านสนใจที่
จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) เกินกว่าค่าความรับผิดชอบ (A)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ (A)
และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) เกินกว่า
ด้านความรับผิดชอบ (A)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ (A)
และด้านความมีใจกว้าง (B) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ
อาจารย์กลุ่มนี้ จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความมีใจกว้าง (B) เกินกว่าด้านความ
รับผิดชอบ (A)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ (A)
และด้านความมีเอกัตถ์แห่งตน (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความมีเอกัตถ์แห่งตน (E) เกินกว่า
ด้านความรับผิดชอบ (A)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านการคำนึงถึง
ผู้อื่น (C) และด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H)
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตยด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H)
เกินกว่าด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (C)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (C)
และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นี่คือ อาคารกลุ่มนี้จะมีศิลปภาพประชาธิปไตยบ้านกวมคิวิเริ่มสร้างเสร็จ (F)
 เคนทวากานการคำนึงถึงผู้น (C)

- กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพการทํานางถึง
ผู้สอน (C) และความมั่นใจทาง (B) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นั่นคือ อาจารย์ยกคุณจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยคำนึงถึงความมีใจกว้าง (B) เตนกว่าตาม
การคำนึงถึงผู้อื่น (C)

— กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (C) และด้านความมีเอกสิทธิ์แห่งตน (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงด้านความมีเอกสิทธิ์แห่งตน (E) เกินกว่าด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (C)

— กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) และด้านความมีใจกว้าง (B) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์ในกลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความมีใจกว้าง (B) เกินกว่าด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H)

— กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) และด้านความมีเอกัตถ์แห่งตน (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์ในกลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความมีเอกัตถ์แห่งตน (E) เกินกว่าด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H)

— กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค (F) และด้านความมีใจกว้าง (B) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์ในกลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความมีใจกว้าง (B)
เกินกว่าด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค (F)

- กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพด้านความคิดริเริ่ม-

สร้างสรรค์ (F) และค่านความมีเอกศักดิ์แห่งตน (E) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ อาจารย์กลุ่มนี้จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยค่านความมีเอกศักดิ์แห่งตน (E) เกินกว่าค่านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F)

สรุปได้ว่า กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงนั้น จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยค่านความมีใจกว้าง (B) กับค่านความมีเอกศักดิ์แห่งตน (E) สูงสุด รองลงมาคือมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยค่านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) กับค่านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง (H) และกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงนั้น จะมีบุคลิกภาพคอยหาหนทางในการคำนึงถึงผู้อื่น (C) ค่านความรับผิดชอบ (A) ค่านการเป็นพลเมืองดีแลงคมประชาธิปไตย (G) และค่านสามัคคีธรรม (D)

2. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง

สมมุติฐาน : "อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของอาจารย์ชายและกลุ่มของอาจารย์หญิง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้ Chi-Square เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	N	χ^2
อาจารย์ชาย	119	1	6.0781*
อาจารย์หญิง	151		
รวม	270		

$$\chi^2 \text{ ที่ระดับ } .05 = 3.84$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 ปรากฏว่าอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า อาจารย์ชาย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างจากอาจารย์หญิง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสอง และกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ

สมมติฐาน : "อาจารย์ที่มีคุณวุฒิสอง กับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ น่าจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสอง และกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิประกาศนียบัตร ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่มีคุณวุฒิต่ำ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ Chi-Square เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสอง และกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	χ^2
อาจารย์ที่มีคุณวุฒิสอง อาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ	$\begin{array}{c} 219 \\ 51 \end{array}$	13.0560*
รวม	270	

$$* \chi^2 \text{ ที่ระดับ } .05 = 3.84$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 ปรากฏว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม-

สมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุมาก กับกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุน้อย

สมมุติฐาน : "อาจารย์ที่มีอายุมาก และอาจารย์ที่มีอายุน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน"

เพื่อการทดสอบสมมุติฐานนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอายุมาก และกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย โดยใช้ Chi-Square เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุมากและกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	N	χ^2
อาจารย์ที่มีอายุมาก	57	3.2071
อาจารย์ที่มีอายุน้อย	213	
รวม	270	

$$\chi^2 \text{ ที่ระดับ } .05 = 3.84$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 ปรากฏว่าอาจารย์ที่มีอายุมาก กับอาจารย์ที่มีอายุน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มอาจารย์ที่ปฏิบัติงานมาก
กับกลุ่มอาจารย์ที่ปฏิบัติงานน้อย

สมมุติฐาน : "อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในการทำงานมาก กับอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในการ
ทำงานน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน"

เพื่อการทดสอบสมมุติฐานนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม
คือกลุ่มอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในการทำงานมาก ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป กับกลุ่มอาจารย์ที่
ปฏิบัติงานในการทำงานน้อย ซึ่งต่ำกว่า 10 ปีลงมา เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้
Chi-Square เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มอาจารย์
ที่ปฏิบัติงานในการทำงานมาก กับกลุ่มอาจารย์ที่ปฏิบัติงาน
ในการทำงานน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	N	χ^2
อาจารย์ที่ปฏิบัติงานมาก	93	3.2725
อาจารย์ที่ปฏิบัติงานน้อย	177	

$$\chi^2 \text{ วิกฤติ } .05 = 3.84$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 ปรากฏว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในการทำงาน
มาก กับอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในการทำงานน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน
ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้.

สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวรรณกรรมวิทยานิพนธ์ โดยฉพาะ มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาวรรณกรรมในวิทยานิพนธ์ที่มีบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตยสูง และอาจารย์วิทยานิพนธ์ที่มีบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตยต่ำนั้น มีบุคลิกภาพด้านใดเด่นหรือค่อนอย่างใด
3. เปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มอาจารย์วิทยานิพนธ์ เมื่อพิจารณาตัวแปรดังนี้ คือ เพศ อายุ คุณวุฒิ และ ประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ทำการทดลองกับอาจารย์วิทยานิพนธ์สังกัดกรมการฝึกหัดครู ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูธนบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 315 คน

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน จำนวน 52 ข้อ ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูธนบุรี ดังัดัดการฝึกหัดครู โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้นจำนวน 315 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 270 ฉบับ หรือได้รับแบบสอบถามคืนเป็นร้อยละ 85.74

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติกำหนดหาสิ่งต่อไปนี้

1. หาเปอร์เซ็นต์ไทด์ เรือแบ่งระดับบุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยานิพนธ์

โดยส่วนรวมเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับสูง คือสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ถึงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 และกลุ่มซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ คือต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 แล้วทดสอบสมมติฐานโดยการใช้อยู่ KOLMOGOROV-SMIRNOV Test ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบการกระจายของกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

2. แปลงคะแนนดิบของบุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน เป็นคะแนน T แล้วทำการสถิติพื้นฐาน คือคะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตย 8 ด้าน ทั้งกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง และกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ โดยใช้ F-Test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ก็ใช้ Q-statistic ตรวจสอบความแตกต่างต่อไป

3. ใช้ Chi-Square เพื่อทดสอบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งต่างกันในเรื่อง เพศ อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. อาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวม มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง เพราะจากการวิเคราะห์โดยใช้ KOLMOGOROV-SMIRNOV Test ตรวจสอบการกระจายของกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง ปานกลาง และต่ำ ซึ่งได้จากการแบ่งกลุ่มโดยวิธีหาเปอร์เซ็นต์ไทล์นั้น เป็นการกระจายแบบปกติ (Normal Curve) นั่นคือ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 270 คน มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จำนวน 66 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.44 มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง จำนวน 141 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.23 มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ จำนวน 63 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.33

สำหรับกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ส่วนกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับสูงนั้น มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ทั้ง 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ($F = 12.3625$) ซึ่งสรุปได้ว่า กลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงนั้น จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ด้านความมีใจกว้าง กับความมีเอกศักดิ์แห่งตนสูง สด ร่องลงมาคือมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ กับด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง และกลุ่มอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงนั้น จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยค่อนข้างด้านการทำนุถึงผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย และด้านสามัคคีธรรม

2. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน

$$(\chi^2 = 6.0781)$$

3. อาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งมีคุณวุฒิแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน

$$(\chi^2 = 13.0560)$$

4. อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีอายุมาก กับอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีอายุน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ($\chi^2 = 3.2071$)

5. อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์การทำงานมาก กับอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ($\chi^2 = 3.2725$)

การอภิปรายผล

1. การศึกษาความเป็นประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวม

การศึกษาค้นคว้าพบว่าอาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวมมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 270 คน พบว่าอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับสูง 66 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.44, อาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง 141 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.23 และอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำ 63 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.33 ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับปานกลาง การวิจัยครั้งนี้จึงขัดแย้งกับการศึกษาของ สุกิจ เหลลาสุนทร (สุกิจ เหลลาสุนทร, 2517 : 200 - 201) ที่ให้คำตอบไว้ว่า ครู - อาจารย์ ในสถานศึกษาทั่วไป มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่ำ

จึงทำให้บรรยากาศในโรงเรียนไม่เป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควร และยังขัดแย้งกับการศึกษาของ วรวิทย์ วสันตสารท กวบ (วรวิทย์ วสันตสารท, 2517 : 6) ที่ได้กล่าวถึงจุดบอดของการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสถาบันฝึกหัดครู ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากว่า บุคลิกภาพของครูไม่เป็นประชาธิปไตย จึงทำให้การอบรมปลูกฝังทัศนคติประชาธิปไตยในโรงเรียน ไม่เกิดผล เหตุที่การวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการศึกษาของ สุกใจ เลาสุบุตร และ วรวิทย์ วสันตสารท ที่ได้กล่าวมาแฉะนั้น ผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่า อาจเนื่องมาจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ประชาชนตื่นตัวในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบ่มเพาะให้คนไทยมีความสำนึกในด้านการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยสูงขึ้น แม้แต่ในวงการศึกษาหรือในสถาบันฝึกหัดครู ก็ได้หาวิธีการทางประชาธิปไตยมาแก้ปัญหาต่าง ๆ ในทางการเรียนการสอน การแนะแนว การบริหาร ตลอดจนการปกครองนักศึกษา สิ่งนี้ย่อมส่งผลให้ครู - อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงขึ้น

เนื่องจากจากการศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวมครั้งนี้ ยังพบอีกว่า กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยระดับต่ำนั้น จะไม่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย กานนโคเคนหรือคอยเป็นพิเศษ นั่นคือบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ (A) ด้านความมีใจกว้าง (B) ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (C) ด้านสามัคคีธรรม (D) ด้านความมีเอกัตถ์แห่งตน (E) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (G) และด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) ไม่แตกต่างกัน และมีความเป็นประชาธิปไตยต่ำทั้ง 8 ด้าน ส่วนกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงนั้น จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้านความมีเอกัตถ์แห่งตน (E) ด้านความมีใจกว้าง (B) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (F) และด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง (H) เฉพาะเป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ บาร์รี่ (Barry, 1967 : 58) ที่ได้ทำการศึกษามุขลักษณะของคนไทย พบว่า คนไทยมีเอกัตถ์แห่งตนสูง มีความคิดริเริ่มดี มักตัดสินใจหาทาง ๆ กวบเหตุผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Strom (Strom, 1965 : 387)

ซึ่งได้ทำการศึกษามุคติกภาพของผู้ได้รับปริญญาทางการศึกษาในสหรัฐอเมริกา จำนวน 125 คน พบว่ากรุปนี้มีบุคลิกภาพสูงในด้านการความกิริเริ่มสร้างสรรค ความมีใจกว้าง กล้าแสดงออก สนใจในกิจกรรมของสังคม จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยหลายเล่มแสดงให้เห็นว่า การที่อาจารย์ วิทยาลัยกรมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในด้านการมีเอกลักษณ์แห่งตน ความมีใจกว้าง ความ กิริเริ่มสร้างสรรค และความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง นั้น ย่อมเป็นพื้นฐานอย่างสำคัญในการพัฒนาวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา และยังเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมไทย เพราะครู - อาจารย์ย่อมเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มอาจารย์มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูง จะมีบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยคอยในด้านการมีสำนึกธรรม (D) ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชา- ธิปไตย (G) ด้านความรับผิดชอบ (A) และด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (C) ตามลำดับ การวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียง กীরติกร (เกรียง กীরติกร, 2517 : 3) ที่ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของคนไทยนั้น คอยในด้านการมีสำนึกธรรม คอยในการเป็น พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ทินพันธุ์ นาคะตะ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2514 : 78) ที่ได้สรุปไว้ว่า ลักษณะประชาธิปไตยในสังคมไทยยังค้ำ อยู่หลายด้าน เช่น ด้านการเป็นพลเมืองดี, ด้านความรับผิดชอบ และด้านการมีสำนึกธรรม และสอดคล้องกับการวิจัยของ วิจิต ชีระเวคิน (วิจิต ชีระเวคิน, 2516 : 9 - 10) ที่ได้สรุปเอาไว้ว่า คนไทยชอบอำนาจนิยม อีสร์นิยม ไม่คอยคำนึงถึงผู้อื่น แต่มักจะนึกถึงผลประโยชน์ตัวเองควรจะได้รับก่อน ลักษณะที่คอยเหล่านี้อาจเนื่องมาจากแบบแผน (patterns) และโครงสร้างของสังคมไทยที่ขาดการอบรมปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่แท้จริงมาตั้งแต่เด็ก ทั้งในสถาบันครอบครัว (Primary Agent Socialization) และสถาบันการศึกษา (Secondary Agent Socialization) แต่ในบางครั้งกลับปลูกฝังบุคลิกภาพแบบอัคราธิปไตย โดยไม่รู้สึกตัว บุคลิกภาพหรือนิสัยเหล่านี้ได้ติดตัวมาจนเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นการที่คนไทยโดยเฉพาะ อย่างยิ่งครู อาจารย์ มีบุคลิกภาพคอยในด้านการมีสำนึกธรรม ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคม ประชาธิปไตย ด้านความรับผิดชอบ และด้านการคำนึงถึงผู้อื่น เช่นนิยมเป็นอุปสรรคอย่างสำคัญ

ในการพัฒนาสังคมไทยแบบใหม่ไปสู่สังคมแบบประชาธิปไตย

2. การศึกษานุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งแตกต่างกันในเรื่อง เพศ, คุณวุฒิ, อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ก. ในคานาเพศ การศึกษาครั้งนี้พบว่าอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิลลิส (Gillis, 1964 : 589 - 600) ที่ไ้ทำการศึกษานุคลิกภาพของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้สรุปเอาไว้ว่า ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีบุคลิกภาพแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น ความต้องการมีอำนาจ ต้องการความมั่นคง ความต้องการการเปลี่ยนแปลงในสังคม และการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประกรรท์ กิจนารุง (ประกรรท์ กิจนารุง, 2513 : 79) ซึ่งได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ชายและหญิงมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากว่าโครงสร้างและแบบแผนของสังคมไทย ได้กำหนดบทบาท (Role Expectation) ของชายและหญิงไว้แตกต่างกัน เช่น ชายจะต้องเป็นผู้นำในด้านการบริการ การเมือง ผู้หญิงจะต้องเป็นฝ่ายตาม จึงนับว่าเป็นค่านิยมของสังคมไทยที่ยังมีอิทธิพลเหลืออยู่ สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลใหญ่บุคลิกภาพของชายและหญิงแตกต่างกันไ้

ข. ในคานาคุณวุฒิ การวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ กับกลุ่มอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรอลล์ และคัชแมน (Prall and Cushman, 1964 : 442 - 443) ซึ่งสรุปผลการวิจัยไว้ว่า ครูที่มีคุณวุฒิต่ำ มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย แตกต่างจากครูที่มีคุณวุฒิต่ำ อย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีการศึกษาสูง มักจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง การพบเหตุผล การแก้ปัญหาต่าง ๆ ก็ใช้วิธีการทางประชาธิปไตย ซึ่งผิดกับผู้ที่ได้รับการศึกษิต่ำ มักจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการรุนแรงแบบเผด็จการ ขาดเหตุผล ซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยโดยทั่วไป

ค. ในด้านอายุ การวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีอายุมาก และ
 กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีอายุน้อยกว่า มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ มานิต บุญประเสริฐ (มานิต บุญประเสริฐ,
 2514 : 87 - 88) ซึ่งได้ทำการศึกษามุคลิกภาพของผู้นำอาชีพครู โดยได้สรุปไว้ว่า ผู้มี
 อายุมากกับผู้มีอายุน้อย จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยรวมคล้ายคลึงกัน แต่เนื่องจากว่า
 การศึกษามุคลิกภาพประชาธิปไตยครั้งนี้ ได้ศึกษาดัง 8 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ,
 ด้านความมีใจกว้าง, ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น, ด้านการมีสามัคคีธรรม, ด้านความคิดริเริ่มสร้าง
 สรรค์, ด้านการมีเอกัตถ์แห่งตน, ด้านการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย และ
 ด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และการปกครอง จึงบุคลิกภาพของ
 ผู้มีอายุมาก กับผู้มีอายุน้อย อาจจะแตกต่างกันบ้าง เป็นที่น่า ผู้มีอายุมาก อาจจะ
 เก่งในด้านความรับผิดชอบ ด้านการเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ส่วนผู้มีอายุน้อย
 อาจจะเด่นในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง
 การเมืองการปกครอง เป็นต้น ซึ่งขอบข่ายของการวิจัยไม่ครอบคลุมไปถึง แต่เป็นเรื่อง
 ที่น่าจะได้ทำการวิจัยกันอย่างละเอียดในกรณีที่มีผู้สนใจเป็นพิเศษ แต่สำหรับการวิจัยนี้ เมื่อได้
 เฉลี่ยทั้ง 8 ด้านแล้ว อาจารย์ผู้มีอายุมาก กับอาจารย์ผู้มีอายุน้อยนั้น จะมีบุคลิกภาพประชา-
 ธิปไตยไม่แตกต่างกันแต่ประการใด

ง. ในด้านประสบการณ์การทำงาน การวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มอาจารย์
 ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานมาก กับกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานน้อย มีบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ
 สีน อุทัยแพน (สิน อุทัยแพน, 2511 : 3) ซึ่งได้ทำการศึกษามุคลิกภาพของครูที่ทำงาน
 ในเขตระหว่างครูบรรจุใหม่ กับครูเก่า โดยได้สรุปไว้ว่า บุคลิกภาพของการเป็นครูระหว่าง
 ครูเก่ากับครูใหม่ มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นว่า
 ระหว่างกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานมาก กับกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงาน
 น้อยกว่า จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องมาจากการ
 ศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษามุคลิกภาพประชาธิปไตยเพียง 8 ด้าน ซึ่งอาจจะมีบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ที่

อาจารย์วิทยาลัยครู 2 กลุ่มนี้ อาจแตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมไปไม่ถึง และอีกประการหนึ่ง ระหว่างกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานมาก กับกลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานน้อย อาจจะมีลักษณะที่เด่นหรือค่อย ในบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน เป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานมาก อาจเด่นในทศนคติความรับผิดชอบ หรือมีเอกลักษณ์แห่งตนสูง เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพมาก แตกต่างก็ต่างกัน กลุ่มอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานน้อย อาจจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยเด่นในด้านความคิดริเริ่ม หรือมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง เป็นบุคคลที่เห็นแก่สังคมส่วนรวมในทางการเมืองเป็นอย่างดี แต่เมื่อใดก็ตามบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้ง 8 ด้าน เป็นส่วนรวมแล้ว ระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์มาก กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย จะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

จึงพอจะสรุปได้ว่า จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวม มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ไข่มุกขอสั่งแสดงออกให้เห็นว่าบุคลิกภาพด้านใดเด่นค่อนมากกว่ากัน และนอกจากนี้ยังพบว่า องค์ประกอบอื่น ๆ เช่น อายุ ประสบการณ์การทำงาน ไข่มุกขอสั่งในการทำให้เกิดความแตกต่างในความเป็นประชาธิปไตย นอกจาก เพศ และคุณวุฒิ ที่มีส่วนทำให้บุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน ดังนั้นจากผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางใหญ่เขียนโครงการแผนพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยครู โดยคำนึงถึงเพศ และคุณวุฒิของครู อาจารย์ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยในด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย และด้านสามัคคีธรรม ซึ่งครู อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูยังขาดอยู่ สำหรับรายละเอียดของการปลูกฝังและพัฒนาประชาธิปไตยในค่านี้นี้ ๆ วิจัยหรือผู้สนใจ อาจวางแผนดำเนินการในชั้นต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเก็บข้อมูลคุณภาพประชาธิปไตยในแต่ละลักษณะให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยการศึกษารวมกลุ่มเนื้อหาของคุณภาพประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
 2. การศึกษาคุณภาพประชาธิปไตยนั้น ควรจะได้ศึกษา ^{กับครูอาจารย์}กับครูอาจารย์ในโรงเรียนระดับต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อจะได้ข้อมูลละเอียดยิ่งขึ้น
 3. ควรจะศึกษาคุณภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มผู้เข้าเรียนต่างกัน เช่น ระหว่างครูอาจารย์ นักธุรกิจ นักการเมือง หรือระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา
 4. ควรจะได้ศึกษาคุณภาพประชาธิปไตยระหว่าง ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ ซึ่งมีคุณวุฒิต่างกัน ในหลาย ๆ ระดับ และหลายสาขาอาชีพ
 5. ควรจะได้เปรียบเทียบคุณภาพประชาธิปไตยในแต่ละด้าน ทั้งเพศชาย เพศหญิง เพื่อจะได้ทราบว่าคุณภาพประชาธิปไตยในด้านใดต่างกัน และไม่ต่างกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบข้อมูลละเอียดยิ่งขึ้น
 6. ควรจะได้เปรียบเทียบคุณภาพประชาธิปไตยในแต่ละด้านของ ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ ซึ่งมีอายุน้อย และ ~~ครูอาจารย์ที่มีอายุมาก~~ ^{ที่มีอายุมาก} เพื่อจะได้ทราบว่า คุณภาพในด้านใดบางที่เหมือนกัน และด้านใดบางที่แตกต่างกัน
 7. ควรจะได้เปรียบเทียบคุณภาพประชาธิปไตยในแต่ละด้านของ ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ ที่มีคุณวุฒิสูง กับ ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ เพื่อจะได้ทราบว่า ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูง จะมีคุณภาพประชาธิปไตยบางที่เหมือนกัน และแตกต่างกับกลุ่ม ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำ
 8. ควรจะได้เปรียบเทียบคุณภาพประชาธิปไตย ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่ม ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมาก กับ ^{กับครูอาจารย์}ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย เพื่อจะได้ทราบว่า จะมีคุณภาพประชาธิปไตยในบางที่ต่างกัน และไม่ต่างกัน
- ✗ ในการ Pre-Test แบบสอบถามซึ่งใช้ในการรวบรวมข้อมูลนั้น ควรจะนำแบบสอบถามไป Pre-Test จากกลุ่มตัวอย่างในทุกภาค ไม่ควรใช้เฉพาะภาคใดภาคหนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ตัวแทนจากกลุ่มตัวอย่างในทุกภาค ที่จะทำแบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น.

บรรณานุกรม

1
2

3

4

บรรณานุกรม

กมล สมวิเชียร ประชาธิปไตยกับสังคมไทย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2516, 136 หน้า.

_____. "วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมือง" วารสารการบริหาร
ฉบับประจำเดือนเมษายน 2514 โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ 2514, 90 หน้า.

กมล ทองธรรมชาติ ประชาธิปไตยกับการเมือง โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2514, 80 หน้า.

โกศล ศรีสังข์ ปัญหาชนชั้นอนาคคของสังคมไทย สำนักพิมพ์สมพงษ์การพิมพ์ 2517,
187 หน้า.

เกรียง กীরติกร "การปลุกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียน" ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที 16
ธันวาคม 2517, 16 หน้า.

✓ คึกฤทธิ์ ปราโมช ประชาธิปไตยของไทย อมรการพิมพ์ 2517, 111 หน้า.

จรรยา สุภาพ หลักรัฐศาสตร์ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2516, 223 หน้า.

_____. การเมือง โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2514, 195 หน้า.

✓ ^{กีฬานัก} เจริญเพียร เจริญพลารักษ์ การศึกษายุค-ลักษณะของครูกับนักวิทยาศาสตร์ วิทยานิพนธ์
วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2516, 209 หน้า.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช อุดมการณ์ทางการเมือง สำนักพิมพ์เคล็ดไทย 2517, 180 หน้า.

✓ _____ "ความสนใจทางการเมืองของคนไทย" รัฐศาสตร์นิเทศ ประจำเดือน
กุมภาพันธ์ 2517, 114 หน้า.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ "ประชาธิปไตยในทัศนะของนิสิต" วารสารครูศาสตร์ มกราคม 2517
กรุงเทพการพิมพ์, 98 หน้า.

✓ ฌรงก์ สีนสวัสดิ์ คนไทยกับประชาธิปไตย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2518,
62 หน้า.

✓ ตำรา ณ เมืองไค้ "ครูกับประชาธิปไตย" วิทยาสาร ฉบับประจำเดือนมีนาคม 2517
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 63 หน้า

✓ ถวิล อดุลย์ การสำรวจทัศนคติในการถอนของครู โรงเรียนพิมพ์ศิริวิทย์ กรุงเทพมหานคร
2511, 92 หน้า.

พิมพ์นุ นาคะตะ ประชาธิปไตย อภการพิมพ์ 2517, 113 หน้า.

✓ กงวีย์ ลักคนสุวรรณ วิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพประชาธิปไตย วิทยานิพนธ์
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2517, 110 หน้า.

นวลเพ็ญ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ การบงประชาธิปไตย บริษัทประชาชน จำกัด
2517, 126 หน้า.

✓ นิพนธ์ ศศิธร " ประชาธิปไตยกับคนไทย " กำรบรรยาย บรรยาย ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 1 ตุลาคม 2517

บุรณ อัคราการ " ความก้าวหน้าของการศึกษาคึก " ประมวลบทความวิชาการศึกษา
โรงพิมพ์สุภา 2514, 373 หน้า.

✓ บรรพ วิรัช พฤติกรรมการเมืองของคนไทย จักรินทร์การพิมพ์ 2517, 113 หน้า.

✓ บุญของ ไตรเนตร การศึกษานักศึกษาที่ว่างผู้มีอาชีพแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2515, 203 หน้า.

✓ ปราไพทย์ นาคทรพ อนาคตของประชาธิปไตยในประเทศไทย สำนักพิมพ์วิเนก 2516,
170 หน้า.

* ้วย อึ้งภากรณ์ สันติประชาธรรม สำนัก โส เกสโรไทย 2517, 220 หน้า.

ปกรณ์ กิจบำรุง การศึกษาบุคลิกภาพของผู้นำไทย วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์
วิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี 2513, 98 หน้า.

ปริญญ์ ปานทอง วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย วิทยานิพนธ์การพิมพ์
2516, 138 หน้า.

ประสาน ทองภักดี พ.ท. " พุทธศาสนากับประชาธิปไตย " คำบรรยาย บรรยาย ณ
หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์, 7 ธันวาคม 2517.

- / พจน์ สะเพียรชัย " ลักษณะของการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง " พัฒนาสังคม 9 กรุงเทพฯ 2516, 141 หน้า.

ไพโรจน์ ชัยนาม การเมืองในระบอบประชาธิปไตย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2514, 179 หน้า.

ไพฑูริย์ รัตนมงคล บุคลิกภาพของคนไทย โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2514, 170 หน้า.

ไพฑูริย์ เครือแก้ว สังคมไทย โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2513, 270 หน้า.

ไพฑูริย์ สิริขันธ์ บุคลิกภาพด้านความเกรงใจ วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์
ปริญญาตรี 2516, 193 หน้า.

ไพฑูริย์ ปิยะมาดา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์ 2511, 83 หน้า.

ไพฑูริย์ บุญประเสริฐ " การศึกษาที่สนับสนุนความต้องการของอาจารย์วิทยากร " วารสารครูฟ้าสอ ประจำเดือนธันวาคม 2514 โรงพิมพ์สยามการพิมพ์,
93 หน้า.

วิจิตร ศรีสะอาน "การศึกษากับประชาธิปไตย : วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ"
ฉบับเมษายน 2517, 80 หน้า.

เผ่นาะ อุนาถูด "การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ" รายงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ 2517, 193 หน้า.

สมศักดิ์ ฐิต พัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย โรงพิมพ์อักษรสัทธ 2511, 172 หน้า.

สารโรธ บักรรี แนวคิดในการบริหารการศึกษา มงคลการพิมพ์ 2503, 98 หน้า.

สิน อุทัยแพน ทัศนคติของครูในโครงการฝึกภาคภูมิต โรเนียว 2511, 57 หน้า.

สุกิจ เหล่าสุนทร ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา สำนักพิมพ์เกล็ดไทย 2517, 232 หน้า.

สุจิต บุญมการ การพัฒนาการเมืองของไทย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2514, 190 หน้า.

สงบ สุวิรินทร์ นายกรัฐมนตรีไทย มงคลการพิมพ์ 2517, 230 หน้า.

สนิท สมักรการ ความก้าวหน้าของประชาธิปไตย อมรการพิมพ์ 2516, 104 หน้า.

สุขุม นวลสกุล ประชาธิปไตยสำหรับเมืองไทย วัชรินทร์การพิมพ์ 2516, 138 หน้า.

อุล วิเชียรเจริญ "ค่านิยมในสังคมไทย" วารสารธรรมศาสตร์ ฉบับประจำเดือนตุลาคม
2515, 219 หน้า.

อมร รักษาชัย และคณะ แนวคิดในการพัฒนาประเทศ สยามการพิมพ์ 2514, 514 หน้า.

อนาวล หกสุวรรณ การศึกษามูลึกภาพพ้องกับแพทย์ วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2516, 290 หน้า.

อุไร ลิ้งาการ การศึกษามูลึกภาพพ้องกับแพทย์ของครูโรงเรียนมัธยม วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510, 108 หน้า.

อานา เมษสุวรรณ การพัฒนาการเมืองของไทย โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2514, 280 หน้า.

- Almond and Verba, The Civic Culture, Boston : Little Brown, 1961.
- Participant Citizenship, New York : American Political science Review, 69 (December, 1969).
- Blaich Theodore and Baumgarther C., The Challenge of Democratic, New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1956.
- Barry M.T., Comparative Political Institutes, New York : McGraw-Hill Book Company, 1967.
- + Daniel Witt, Comparative Political Institutes, New York : Holt, Reinhart and Winston, 1963.
- Dahl, George R., Democratic Theory, New York: Viking Press, 1966.
- Ebenstien, William, Today's ISM, New York: Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1962.
- Eysenck, Han J., The Structure of Human Personality, London: London Co. Ltd, 1970.
- Edwards, Allen Louis, Statistical Analysis, New York: Reinhart & Company Inc., 1968.
- Ferguson, L.W., Personality Measurement, New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Garrett, Henry E. and Woodworth R.S., Statistics in Psychology and Education, New York : David McKay Company, Inc., 1966.
- Guilford, Joy P., Fundamental Statistic in Psychology and Education, New York : McGraw-Hill Book Company, 1967.
- Gillis, S.A., Human Personality, London : McMillan Company, 1964.
- Herbert Mclosky, Concensus and Ideology in American Politics, American Political Science Review, 63 (June, 1963).
- Hutton and Bussett, H.B., Creative Thinking, Boston and Toronto : Little Brown & co., 1958.
- John H. Kessel, Micropolitics, Individual and Group Level, New York: Holt, Reinhart and Winston, 1970.
- Karlin, Jules, Man's Behavior: An introduction to social sciences, New York: The Macmillan Company, 1967.
- Linquist, E.F., Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education, Boston : Houghton Mifflin Company, 1956.

Lipset, Martin, Politicalman : The Social Bases of Politics,
(Garden City Suckor Book, 1963)

Maslow, A.H., Motivation and Personality, New York: Harper & Brothers,
Publishers, 1954.

Michaelis, John U., Social Studies for Children in Democracy, New York:
Prentice Hall, Inc., 1953.

Pye Lucian W. and Verba, Political Culture and Political Development,
Princeton : Princeton University Press, 1965.

Prothro and Charles M. Grigg, Fundamental Principles of Democracy,
New York: Journal of Politics (May, 1960)

Prall W. & Cushman, Personality in Politics, New Harper : Yale
University Press, 1964.

Padover, Hall K., The Meaning of Democracy, New York : An Appraisal of
the American Experience, Frederick A., 1963.

Rosenberg, Morris, Political Ideology, New York: American Sociological
Review (December, 1956)

Richard E.D., and others, Thai Political Culture, Bangkok : Thamascrt
University Press, 1969.

Rose, Schneideman, Democratic Education on Practice, New York : Harper
& Brothers, Publishers, 1965.

Seymour, Strom, Student Personality and Development, Princeton :
Princeton University Press, 1965.

Stein and Heinze, Thurstone's Primary Mental Test, Macmillan Company.
1963.

T.W. Adorno, Authoritarian Personality, New York : David McKay Company,
1950.

Triandis, Democratic Personality, London: Oxford University Press,
1971.

Verba, Sydney, Political Culture and Political Development, Princeton:
Princeton University Press, 1965.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design, New York:
McGraw-Hill Book Company, Inc., 1962.

ภาคผนวก

แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาชนวิปไทย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทคัดย่อ

แบบสอบถามทัศนคติสภาพประชาธิปไตย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
กรุงเทพมหานคร

10 กุมภาพันธ์ 2518

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทบทวนแบบสอบถาม

เรียน

กระผมได้สร้างแบบสอบถามนี้ขึ้นมาสำหรับเป็นเครื่องมือศึกษานโยบายและสภาพประชากรไทย เพื่อทำปฏิญานพันธประกอบการศึกษาในระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาบริหารและวางแผนการศึกษา) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการที่จะวางแผนพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้สอดคล้องกับสังคมประชากรไทย ท่านเป็นคนหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้นี้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาทบทวนแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน อย่างตรงไปตรงมา ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี.

ขอแสดงความนับถือ (อย่างสูง)

ปัญญา ปุຍเปຍ

(นายปัญญา ปุຍเปຍ)

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามต้องการทราบความคิดเห็นหรือแนวทางปฏิบัติของท่าน โดยจะมีข้อความ คำพูด หรือวิธีการประพฤติปฏิบัติของบุคคลบางคนในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ท่านอ่านก่อน แล้วท่านลองพิจารณาว่า ข้อความคำพูด หรือแนวทางประพฤติปฏิบัตินั้น ๆ ท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด ความคิดเห็นของท่านจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีแบบฉบับการประพฤติปฏิบัติและความคิดเห็นที่ไม่เหมือนกัน ขอให้ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างอิสระเป็นอันใช้ได้
2. แบบสอบถามนี้จะมีความหมายก่อกำเนิด ท่านตอบตรงตามความคิดเห็น และพฤติกรรมของท่านจริง ๆ โดยไม่ต้องนำแนวทางปฏิบัติหรือพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาเป็นเครื่องตัดสิน ดังนั้นโปรดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ ภาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน
3. แบบสอบถามนี้ไม่ต้องการทราบว่าใครคือผู้ตอบ ฉะนั้นคำตอบของท่านจึงไม่มีทางกระทบกระเทือนต่อตัวท่าน หรือทำให้ตัวท่านคอยคานในสายตาของผู้อื่นใดทั้งสิ้น ผลการประเมินนี้ จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของคนไทยให้เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็น และตรงตามพฤติกรรมของท่านมากที่สุด
4. ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อ เพราะแต่ละข้อมีความสำคัญมาก ท่านเป็นคนหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยให้งานนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
5. วิธีตอบแบบสอบถาม กระทำดังนี้คือ ให้ท่านอ่านข้อความ คำพูด หรือวิธีการประพฤติปฏิบัติ ของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วให้ท่านพิจารณาว่า ข้อความ คำพูด หรือวิธีการประพฤติ ปฏิบัติเหล่านั้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่ โดยมีปริมาณความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็น ด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
๐. ในฐานะอาจารย์วิทยาลัยครู, ที่ชอบคนควาและหลงวิธีสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ ท่านเห็นด้วยกับการกระทำ ของทวี หรือไม่	✓				
๐๐. ค่านิยมอย่างหนึ่งของคนไทยในการ ศึกษาเล่าเรียน คือการเตรียม เพื่อเป็น เจ้าคนนายคน		✓			

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ
 - ☐ ชาย
 - ☐ หญิง
- ภูมิลำเนา
 - ☐ ปริญญาตรีขึ้นไป ☒
 - ☒ ทำความปริญญาตรี ✓ ใน
 - ☐ ✓ 100
- อายุ
 - ☐ 40 ปีขึ้นไป
 - ☐ ทำกว่า 40 ปี
- ประสบการณ์ในการทำงาน
 - ☐ 10 ปีขึ้นไป
 - ☐ ทำกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- A 1. ครูบางคนมักจะไม่นับถือชอบในงานที่ ได้รับมอบหมาย เพราะงานนั้นไม่ตรงกับ นิสัยและความถนัดของตนเอง + 2. เมื่อได้รับมอบหมายงานชิ้นใดแล้ว ไม่ สามารถทำงานชิ้นนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ง่าย ๆ มักจะสร้างความวิตกกังวลใจให้ กับผู้รับผิดชอบเป็นอย่างมาก - 3. ถ้าทุกคนรู้แนวทางในการดำเนินงาน อยู่แล้ว ก็ลงมือทำงานนั้นได้ทันที ไม่จำเป็นต้อง ประชุมปรึกษา เพราะจะทำให้เสียเวลา เนิ่นช้าออกไป - 4. เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม คนที่ได้รับเงินเดือนมากควรทำงานมาก และ คนที่เงินเดือนน้อยควรจะทำงานน้อย - 5. เมื่อนาย ก. ได้ใช้ความพยายามในการ ทำงานชิ้นหนึ่ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จความตั้งใจ ควรปล่อยงานนั้นทิ้งไว้เพื่อไม่ให้เสียเวลา ที่จะทำงานชิ้นต่อไป					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- B 6. นักพัฒนาสังคมกล่าวว่า ความเจริญของสังคมนั้นยอมเป็นไปตามวิถีทางของมัน เราอาจจะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้มากนัก - 7. เพื่อรักษาสัมพันธไมตรีและมารยาทอันดีงาม เราไม่ควรวิพากษ์หรือโต้แย้งผู้อื่นในที่ประชุม ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม - 8. นักบริหารบางคนกล่าวไว้ว่า สถาบันใด ๆ จะเจริญได้ก็ต่อเมื่อทุกคนในสถาบันนั้น ๆ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องคล่องกัน - 9. เมื่อมีใครทำให้ เกชา เจ็บใจ เขาจะโต้ตอบชนิดหนามยอกเอาหนามบ่ง ท่านเห็นด้วยกับการกระทำของ เกชา หรือไม่ - 10. การนำความคิดใหม่มาใช้ในสังคมยอมขัดกับวัฒนธรรมและแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนไทย - 11. คนเราจะได้ก็มีอำนาจวาสนาย่อมขึ้นอยู่กับ "กรรมเก่า" หรือ "ดวง" ของแต่ละบุคคล + 12. ครูที่มักจะอยู่ที่เวลาในวันหยุดราชการทำงานให้เสร็จสิ้นเรียบร้อยด้วยดีทุกครั้งโดยไม่เกรงต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าทำงานเอาหน้า					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- 13. การออกเสียงเลือกตั้ง ไม่ค่อยมีความ สำคัญมากนัก ถ้าเราทราบว่าคนที่เราจะ เลือกไม่มีโอกาสชนะ					
- c 14. โดยทั่วไปเราไม่ควรสนใจปัญหาของ ผู้อื่น คราวนี้ที่เราต้องแก้ปัญหาของตนเอง ยังไม่เรียบร้อย					
+ 15. คนส่วนมากมักจะช่วยเหลือผู้อื่นมาก กว่าที่จะดูแลตนเองก่อน					
- 16. เมื่อเราเกี่ยวข้องกับผู้อื่นก็ตาม ควร จะนึกถึงประโยชน์ที่เราจะได้รับจากคนนั้น ก่อนอื่น					
+ 17. ธรรมชาติของมนุษย์จะมีลักษณะร่วมมือ ร่วมใจช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน					
- 18. วีระ ไม่เคยคิดมุ่งร้ายหรือกีดกัน ผลประโยชน์ของคนอื่น แม้แต่คนที่เห็น ปฏิกิริยาของเขาเอง ท่านเห็นด้วยกับ วีระ หรือไม่					
- 19. เราไม่ควรให้สิทธิเสมอภาคแก่คน ทุกคน เพราะคนเราเกิดมาไม่เท่ากัน					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- 20. บางคนมักจะกล่าวเสมอว่า ในสังคม ปัจจุบันนี้คนทำดีมักจะไม่ได้ดี แต่คนทำชั่ว กลับได้ดี ท่านเห็นด้วยหรือไม่					
- 21. ถ้าท่านไม่ระวังตัว คนอื่นจะฉวย โอกาสจากท่าน					
+ D 22. บริษัท มักจะไปรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่วิทยาลัยครูจัดขึ้นทุกครั้ง แม้กิจกรรมนั้น ๆ จะไม่ใช่วิธีหน้าที่โดยตรงของเขาก็ตาม ท่านเห็นด้วยกับการกระทำของบริษัทหรือไม่					
+ 23. ความคิดเห็นหรือความเชื่อทางการเมืองของบุคคลหนึ่งบุคคลใด จะเป็น อย่างไรก็ตาม ควรจะได้มีโอกาสพูดหรือ แสดงความคิดเห็นนั้นออกมาอย่างอิสระ			-		
- 24. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ว่า "คนไทยมัก จะรวมงานกันไว้ในตอนต้น ๆ แล้วทอดทิ้ง งานนั้น ๆ ในตอนหลัง"					
(25) เราไม่ควรยินยอมให้คนใดคนหนึ่ง พูดในที่ประชุม หากเห็นว่าการพูดหรือการ อภิปรายนั้นไม่ตรงกับความมุ่งหมายที่ วิทยาลัยวางไว้					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- 26. การทำงานกับคนหลายคน ทำให้งาน ชักช้าและเกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกัน และกัน					
- E-27. ในการประชุมหรือร่วมกิจกรรมใด ๆ ในสังคมนักจะถือปฏิบัติว่า "พวกไป สองไฟเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง" ท่านเห็น ด้วยกับจรรยาเพียงใด					
+ 28. หากเรามีความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้ใหญ่ เราควรโต้เถียงด้วยเหตุผล แม้จะเสี่ยง กับภัยหรือผลร้ายที่อาจตามมาได้					
- 29. นักสังคมวิทยา มักจะกล่าวว่า "เอกลักษณ์อย่างหนึ่งของคนไทย คือชอบ ไหว้วานขอร้องหรือพึ่งพาคนนอนอยู่เบื้องหน้า" ท่านเห็นด้วยหรือไม่					
- 30. โดยทั่วไป เราควรเคารพเชื่อกับ ความคิดเห็นของผู้ที่มีอำนาจเหนือตนด้วยดี					
- 31. โดยปกติเรามักไม่กล้ารับผิดและหา ทางหลีกเลี่ยงเพื่อให้คนพินิจอยู่เสมอ					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- 32. โดยทั่วไป ไปนั้น คนเรามักต้องการ ให้คนอื่นขอสัตย์ต่อตน แต่ตนเองมักจะ ไม่ขอสัตย์ต่อคนอื่น	✓				✓
- 33. การกำหนดระเบียบวินัยในสังคมมาก เกินไป นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ระบอบประชาธิปไตย					✓
- 34. ชีวิตอนาคตของแต่ละบุคคลย่อมเป็น ไปตามพรหมลิขิตและบุญกรรมที่สร้างไว้ แต่ปางก่อน					
- F 35. ความคิดและวิธีสอนใหม่ ๆ ยังไม่ถูก นำมาใช้ในวิทยาลัยเท่าที่ควร					
- 36. กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยครู มักจะเป็นกิจกรรมเก่า ๆ ซึ่งเคยดำเนิน มาแล้ว					
+ 37. ผลงานและความคิดใหม่ ๆ ของท่าน มักจะได้รับ การสนับสนุนและมีคนอื่นลอกเลียน แบบไป					
- 38. ความคิดและผลงานของผู้อื่น ย่อมมี คุณค่าน่าสนใจน้อยกว่าความคิดและผลงาน ของตนเอง					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- 39. โดยปกติเราชอบวิจารณ์ผลงานของ ผู้อื่นมากกว่าผลงานของตน					
- G 40. การสืบทอดบ้านของท่านไม่ยอมรับฟัง คำเรียกร้องและความต้องการที่ขอความช่วยเหลือ ของคุณของคณะอาจารย์เสียเลย ท่านเห็น ด้วยหรือไม่ ที่จะทำการสักรื้อหรือประทัง เพื่อเปลี่ยนหน้าที่ของสถาบัน					
- 41. แม้จะมีความตั้งใจอย่างไรก็ตาม คนเราก็มักจะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนเท่าที่ควร					
+ 42. ในฐานะอาจารย์ ท่านได้ใช้สิทธิที่มี อยู่อย่างเต็มที่ เช่น โต้แย้ง เสนอแนะ ต่อวิทยาลัย					
- 43. การเติบโตขึ้นหรือการสักรื้อ เป็น แนวทางที่จะแก้ปัญหาในสังคมไทยได้เป็น อย่างดี					
- 44. ระบบเจ้าคนนายคน ยังเหมาะสมกับ โครงสร้างวัฒนธรรมและบุคลิกภาพของ คนไทย					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
- 45. เป็นการยากที่จะนำประชาธิปไตยมาใช้ในเมืองไทย เพราะคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมสำหรับการปกครองตนเอง					
- 46. นักพัฒนาบางท่านกล่าวว่า "การประชุมปรึกษากับคนหลายคนนั้น จะทำให้งานชักช้าเสียเวลาและเป็นหนทางไปสู่ทะเลาะวิวาท" ท่านเห็นด้วยหรือไม่					
- H 47. หลายท่านมักจะกล่าวอยู่เสมอว่า "การเมืองเป็นเรื่องสกปรก ชิงไหวชิงพริบ คนที่ต้องการความบริสุทธิ์จึงไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมือง" ท่านเห็นด้วยหรือไม่					
+ 48. แม้อุทธรณ์จะมีภาระที่จะต้องสนใจในเรื่องการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ท่านคิดว่าบุคคลอย่างท่านควรจะสนใจเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในทางการเมือง การปกครอง หรือไม่					
- 49. เป็นการยากที่จะปลูกฝังให้คนไทยนิยมการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง เพราะประเพณีและประวัติก่อนหน้านี้มาของระบบการเมืองไม่ไ้ส่งเสริมการกระทำดังกล่าวเลย					

พฤติกรรม	เห็นควย อย่างมาก	เห็นควย	ไม่เห็น ความเห็น	ไม่เห็น ควย	ไม่เห็นควย อย่างมาก
- 50. บางที่การวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของ รัฐบาล หรือบุคคลปัญหาทางการเมือง การบริหาร อาจนำอันตรายมาสู่ตนเอง ได้					
+ 51. ในฐานะที่เป็นอาจารย์คนหนึ่ง ท่าน มักจะติดตามข่าวสารการเมืองจากหนังสือ พิมพ์หรือสื่อสารมวลชนเป็นประจำ					
+ 52. ในบางครั้งท่านรู้สึกตัวว่า ท่านมักจะ เป็นธุระเสนอแนะการดำเนินงาน การ บริหารต่อวิทยาลัยมากเกินไป					

สถิติในการวิเคราะห์แบบสอบถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปทดลองกับอาจารย์วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใ้ทดสอบก่อนอย่างจำนวน 100 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) และหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ซึ่งถือว่าเป็นการหาความเที่ยงตรง (Validity) ตามทฤษฎี หรืออาจเรียกว่าเป็นการหาความเที่ยงตรงภายในของแบบสอบถาม (Internal consistency)

(Anatesi, 1968 : 114 - 122, Cronbach, 1970 : 144)

ก. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) แล้วใช้สูตรของสเปียร์แมนบราวน์ (Spearman-Brown)

การหาความเชื่อมั่นระหว่างข้อ - ข้อ ใช้สูตร

$$r_{\frac{1}{2} \frac{I}{II}} = \sqrt{\frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

จากผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น = .8123 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นเพียงครึ่งเดียว จึงนำไปใช้สูตรของสเปียร์แมนบราวน์เพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

$$r_{tt} = \frac{2r_{\frac{1}{2} \frac{I}{II}}}{1 + r_{\frac{1}{2} \frac{I}{II}}}$$

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .8744 แสดงว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดสูง หอที่จะเชื่อถือได้ในการที่จะวัดครั้งต่อไป

ข. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Items Analysis) โดยการตรวจวิเคราะห์คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดให้ รวบรวมคะแนนทั้งหมดของแต่ละคน จัดเรียงลำดับคะแนนจากสูงลงไปต่ำ แล้วใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มที่ให้คะแนนสูง และ 25 % ของกลุ่มที่ให้คะแนนต่ำ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) หาค่าความแปรปรวน (Variance) ของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วใช้ t-test (Edwards, 1968 : 104) ถึงสูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม ค่าที่ได้เปรียบเทียบกับค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
ผลการวิเคราะห์ได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อดังนี้

การวางพิกัดอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	หมายเหตุ
1	5.421**	14	2.581*	27	3.231*	40	2.510	** t.01 = 2.660 * t.05 = 2.000
2	3.454**	15	3.704**	28	3.259*	41	4.462**	
3	2.286*	16	3.355**	29	2.647*	42	5.385**	
4	5.511**	17	3.000**	30	3.520**	43	4.030*	
5	3.360*	18	2.896**	31	2.966**	44	2.235*	
6	4.516**	19	2.910**	32	3.310**	45	5.500**	
7	5.600**	20	3.761**	33	3.259**	46	5.778**	
8	3.444*	21	3.733**	34	4.000**	47	5.059**	
9	3.701**	22	3.852**	35	3.111**	48	5.739**	
10	3.484**	23	3.231**	36	3.586**	49	2.545*	
11	7.238**	24	3.857**	37	4.833**	50	2.000*	
12	3.310**	25	3.882**	38	2.629*	51	3.758**	
13	2.146*	26	2.778**	39	4.500**	52	3.538**	

หมายเหตุ ค่า t ในตารางนี้ได้มาโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อความระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยเทคนิค 25 % เมื่อใช้กลุ่มตัวอย่าง 100 คน จึงเป็นกลุ่มสูง 25 คน และกลุ่มต่ำ 25 คน

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่น โดยวิธีการแบ่งครึ่งข้อสอบเป็นข้อกึ่งและข้อก และหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกาเกแนที่ไ้จากข้อก และข้อคของข้อคำถามในแต่ละฉบับ แล้วนำมาขยายโดยใช้สูตรของสเปียร์แมนบราวน์

(Spearman - Brown) (Magnusson, 1968 : 108 - 110) ปรากฏค่าความเชื่อมั่น .8744 แสดงว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นในการวัดสูงพอที่จะเชื่อถือได้ในการที่จะวัดครั้งต่อไป

2. การหาค่าความเที่ยงตรงภายในของแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ขาคำถามของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามนั้น ๆ โดยใช้สูตรส่วนวิฤต t เป็นสถิติ สำหรับใช้ในการตรวจสอบจากการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25 % ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า แบบสอบถามมีค่าอัตราส่วนวิฤต t มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t = 2.660$) จำนวน 43 ข้อ และที่ระดับ .05 ($t = 2.000$) มีจำนวน 9 ข้อ ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้ มีความเที่ยงตรงภายในอยู่ในระดับที่ไ้ใช้ได้

การวางแผนการวิเคราะห์แบบสอบถาม เพื่อหาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
<u>บุคลิกภาพประชาธิปไตย</u>					
<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>					
1	3.100	.833	1.800	.581	5.421
2	3.880	.943	2.920	.993	3.454
3	3.08	1.493	2.360	.990	2.286
4	3.20	.208	1.96	.957	5.511
5	3.80	.833	2.96	1.207	3.360
<u>บุคลิกภาพประชาธิปไตย</u>					
<u>ด้านความมีใจกว้าง</u>					
6	3.80	1.083	2.40	1.250	4.516
7	4.20	.958	2.80	.417	5.600
8	3.72	1.127	2.84	2.183	2.444
9	3.92	.577	2.44	1.257	3.700
10	3.56	1.340	2.48	1.010	3.484
11	4.32	.977	2.80	.125	7.238
12	3.76	1.257	2.80	.917	3.310
13	3.80	1.000	2.92	.60	2.146

ข้อที่ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	S^2	$\bar{x}$	S^2	
<u>บุคลิกภาพประชาชนไทย- งานค้ำจุนถึงผอน</u>					
14	3.28	1.043	2.48	1.343	2.581
15	3.24	1.273	2.24	.607	3.704
16	4.04	1.290	3.00	1.083	3.355
17	3.84	.690	3.00	1.250	3.000
18	3.76	.690	2.92	1.410	2.896
19	4.16	1.057	3.32	1.310	2.710
20	3.36	1.664	2.08	1.331	3.761
21	2.96	1.770	1.84	.473	3.733
<u>บุคลิกภาพประชาชนไทย งานสำนักกีฬารวม</u>					
22	3.92	1.993	2.88	.860	3.852
23	4.40	.333	3.56	1.382	3.231
24	2.88	1.277	1.80	.750	3.857
25	3.68	1.477	2.36	1.490	3.882
26	3.12	1.943	2.12	1.277	2.778

ข้อ ข้อท	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
<u>บุค-ลักษณะประชาธิปไตย</u> <u>ความมีเอกศักดิ์แห่งตน</u>					
27	3.92	.827	3.08	.910	3.231
28	4.16	.557	3.28	1.210	3.259
29	3.28	1.710	2.04	1.207	3.647
30	4.32	.310	3.44	1.257	3.520
31	2.72	1.443	1.80	.933	2.966
32	3.00	1.250	2.04	.790	3.310
33	3.16	1.140	2.28	.710	3.259
34	4.20	.833	2.84	2.057	4.000
<u>บุค-ลักษณะประชาธิปไตย</u> <u>ความกิริยเริ่มสร้างสรรค์</u>					
35	2.88	.860	2.04	.957	3.111
36	3.00	1.500	1.96	.540	3.586
37	3.92	.510	2.76	1.023	4.833
38	3.44	1.340	2.52	1.677	2.629
39	2.92	.920	1.84	.473	4.500

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
<u>บุคลิกภาพประชาชนไทย</u> <u>ด้านการเป็นพลเมืองที่ดีใน</u> <u>สังคมประชาธิปไตย</u>					
40	3.08	1.243	2.28	1.293	2.500
41	3.04	1.290	1.88	.443	4.462
42	4.00	.333	2.60	1.333	5.385
43	4.33	.657	3.00	2.000	4.030
44	3.32	1.477	2.56	1.423	2.235
45	3.56	.548	2.24	.940	5.500
46	4.12	.525	2.56	1.267	5.778
<u>บุคลิกภาพประชาชนไทย</u> <u>ด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วม</u> <u>ในกิจกรรมการเมือง</u> <u>การปกครอง</u>					
47	3.80	1.333	2.08	1.493	5.059
48	4.36	.323	3.04	1.040	5.739
49	3.08	1.660	2.24	1.107	2.545
50	2.96	2.123	2.28	.793	2.000
51	4.52	.343	3.28	1.377	3.758
52	3.48	.843	2.56	.923	3.538

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson, 1971 : 45})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทนความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทนจำนวนอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทนจำนวนอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง

2. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
2 กลุ่ม โดยใช้ Chi-Square จากสูตร

$$\chi^2 = \frac{\sum (O-E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 แทนค่า Chi-Square
O แทนค่าที่ได้จากการทดลอง
E แทนค่าที่ได้มาตามทฤษฎี

3. แอแบงระดับของพฤติกรรมประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยสูง กลุ่มที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยระดับปานกลาง และกลุ่มที่มีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยต่ำ โดยหาเปอร์เซ็นต์ไทล์

$$สูตร \quad P_X = L_o + \frac{(NX/100 - F_c) \cdot 1}{f_p}$$

เมื่อ P_X แทนคะแนนของเปอร์เซ็นต์ไทล์ X
 L_o แทน Lower Limit ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ตกอยู่ในชั้นคะแนนนั้น
N แทนจำนวนคนกลุ่มตัวอย่าง
 F_c แทนความถี่สะสมก่อนถึงชั้นคะแนนที่ P_X ตกอยู่
 f_p แทนความถี่ของชั้นคะแนนที่ P_X ตกอยู่
1 แทนอันตรภาคในชั้นหนึ่ง ๆ

(ลิวิง โทดส์กริธกี, 2516 : 130)

แล้วใช้ KOLMOGOROV-SMIRNOV Test เพื่อทดสอบระดับพฤติกรรมประชาธิปไตย
ของอาวาร์วิทยาดัศญ์โดยส่วนรวม โดยใช้สูตร

$$สูตร \quad D = |(Cp_o - Cp_e)|_{\max.} \quad (Gullford, 1967 : 260 - 262)$$

เมื่อ	D	แทนค่าเฉลี่ยที่เบี่ยงเบน
	Cp _o	แทนอัตราส่วนสะสมที่สังเกตได้
	Cp _e	แทนอัตราส่วนสะสมที่คาดหวัง

4. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคลิกภาพ
ประชากรไทย 8 กลุ่ม โดยใช้สูตร F-Test จากสูตร

$$F = \frac{M S \text{ Between}}{M S \text{ Within}} \quad (\text{Lindquist, 1956 : 56})$$

ตารางสรุป

Source of Variation	df	Sum of Squares	Mean Square	F
Between	a-1	$SS_A = \sum_{j=1}^a T_j^2 / n_j - T^2 / N$	$MS_A = SS_A / a - 1$	$\frac{MS_A}{MS_W}$
Within	N - a	$SS_W = SS_T - SS_A$	$MS_W = SS_W / N - a$	
Total	N-1	$SS_T = \sum_{j=1}^a \sum_{i=1}^{n_j} X_{ij}^2 - T^2 / N$		

เมื่อ F แทนค่าที่จะพิจารณาใน F - distribution

N แทนจำนวนบุคคล-ลักษณะประชากรไทย

SS แทน Sum Square

MS แทน Mean Square

ถ้าค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติก็ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่างบุคคล-ลักษณะประชากรไทยแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Q - Statistic.